

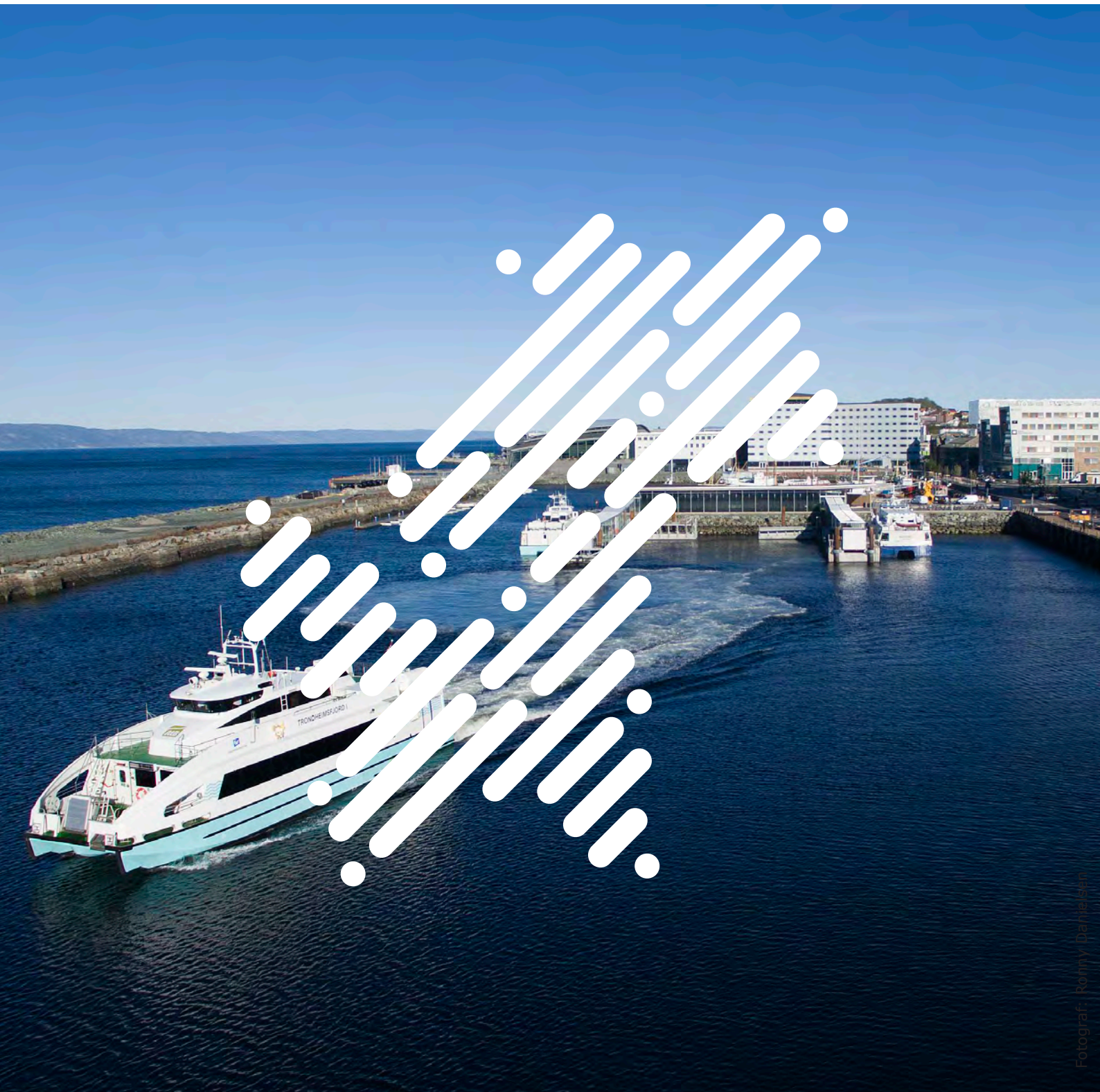

Trøndelag fylkeskommune
Tröndelagen fylhkentjielte

ÅRSRAPPORT 2021

Med regnskap og årsberetning

1 Årsberetning

1.1 Innledning

For Trøndelag fylkeskommune ble 2021 nok et år preget av koronapandemien. Tjenestetilbudet til våre innbyggere har langt på vei vært opprettholdt gjennom et år fylt med utfordringer og inngripende smitteverntiltak.

Regnskapet viser et netto driftsresultat på 450 millioner kroner. Det er investert for 1,8 milliarder kroner i vei og skolebygg. Det høye investeringsnivået har økt gjelden vår til 11,2 milliarder kroner. Høyt investeringsnivå, økende gjeldsnivå og økte finanskostnader vil gi oss utfordringer i årene som kommer.

Koronapandemien skapte stor usikkerhet

Koronapandemien har påvirket store deler av vår tjenesteproduksjon innen kollektivtrafikk, videregående opplæring og tannhelse. Vi har hatt store mindreinntekter innenfor kollektivtrafikken, men staten har kompensert for dette, med økninger i rammetilskuddet. Staten har også kompensert for mindreinntekter og merutgifter innen tannhelse og opplæring.

Planlagte aktiviteter og prosjekter har blitt utsatt eller redusert i omfang og slik sett bidratt til å forskyve utgifter fram i tid.

Godt økonomisk resultat

Med 450 millioner kroner i netto driftsresultat fikk Trøndelag fylkeskommune et godt økonomisk resultat i et år preget av usikre prognoser og utsatt aktiviteter på flere områder. Dette tilsvarer 4,6 % av driftsinntektene og er betydelig høyere enn budsjettert netto driftsresultat, som var på 0,5 %. Likevel har Trøndelag fylkeskommune i 2021 det laveste netto driftsresultatet blant fylkeskommunene, og dette skyldes blant annet høye finansutgifter.

Skatteinngangen ble om lag 200 millioner kroner over budsjett og gir et vesentlig bidrag til det gode resultatet. Bedre konjunkturer og høy sysselsetting ga høy skattevekst, spesielt de siste månedene i 2021. Utsatte aktiviteter og mindre forbruk generelt, på flere områder, bidrar også til resultatet. Dette gjenspeiles i mindreforbruk på tjenesteområdene med 576 millioner kroner, og i økt avsetning til bundne fond.

Høyt investeringsnivå

Trøndelag fylkeskommune har opprettholdt et høyt investeringsnivå i 2021. Det er investert for 1,8 milliarder kroner i skolebygg, veier og annen infrastruktur. Innenfor skolebygg har de største prosjektene vært utvikling av tomt og byggestart for Johan Bojer videregående skole, bygging av Tiller videregående skole, utviklingsplan ved Oppdal og Levanger videregående skoler.

Åstfjordbrua, som er del av fylkesvei 714 Laksevegen, ble åpnet i 2021. Dette er en av Trøndelag fylkeskommunes største investeringer med en kostnadsramme på 1,4 milliarder kroner.

Gjelden øker

Gjelden har økt med 1,3 milliarder kroner fra 2018 til 2021, og den er nå 11,2 milliarder kroner. Det planlagte investeringsnivået er også høyt de kommende årene. Finanskostnader i form av renter og avdrag vil derfor ta en stadig større andel av driftsbudsjettet på bekostning av vår tjenesteproduksjon. Utviklingen er ikke økonomisk bærekraftig over tid.

Klimaomstilling og klimarapportering

Klimaomstillingsstrategien ble vedtatt i oktober 2020, og handlingsplan for klimaomstilling ble vedtatt i februar i 2021. Det systematiske arbeidet med klima i ulike deler av organisasjonen viser at prosjekter innenfor vei, samferdsel og eiendom fører til reduksjon av klimagassutslippene fra egen virksomhet.

En tilpasningsdyktig organisasjon

Årsrapporten for 2021 viser at Trøndelag fylkeskommune har en tilpasningsdyktig organisasjon som kan møte store utfordringer. Fylkesdirektøren vil rette en stor takk til medarbeidere, ledere og politikere som har lagt ned en uvurderlig innsats i løpet av året.

Dokumentet er signert digitalt av følgende undertegnere:

- CARL-JAKOB MIDTTUN, signert 31.03.2022 med ID-Porten: BankID

Carl-Jakob Midttun

fylkesdirektør

Virksomhetsstyring

Trøndelag fylkeskommune har et helhetlig system for virksomhetsstyring. Rapportering skal skje i henhold til styringsperspektivene og de strategiske målene. I arbeidet har vi tatt utgangspunkt i hovedmålene for Trøndelag; i vedtatt visjon og verdier, Trøndelagsplanen (høringsutkastet), vedtatte strategier samt lover og forskrifter som regulerer de ulike tjenesteområdene.

Tabell 1: Visjon, styringsperspektiv og strategiske mål

Visjon:	Vi skaper historie			
Styrings-perspektiv:	Elever/brukere/tjenester	Samfunnsutvikling	Medarbeidere	Økonomi
Strategiske mål:	Yte tjenester av god kvalitet til innbyggerne i Trøndelag	Trøndelag skal være en attraktiv region ved å utnytte regionens fortrinn, utvikle bolyst og livskvalitet og fremme bærekraft, verdiskapning og kompetanse i hele Trøndelag	Trøndelag fylkeskommune er en utviklingsorientert organisasjon med engasjerte og kompetente medarbeidere som samarbeider for å nå felles mål	Trøndelag fylkeskommune skal ha en bærekraftig økonomi og sikre at oppgavene blir løst gjennom optimal utnyttelse av ressursene

For styringsperspektivet elever/brukere/tjenester er det særskilte formuleringer for avdeling utdanning og kompetanse, avdeling plan, næring og kulturminner, avdeling kultur og folkehelse, seksjon tannhelse, avdeling samferdsel og avdeling veg.

Avdeling utdanning og kompetanse:

Opplæringen skal gi elevene framtidshåp og fremme danning, nysgjerrighet og lærelyst for å utvikle kompetanse og livsmestring i et samfunn i endring.

Avdeling plan, næring og kulturminner:

I samhandling med andre yte gode tjenester til kommuner, næringsliv og øvrige interessenter i Trøndelag.

Avdeling kultur og folkehelse:

Gi tjenester av høy kvalitet, og i samspill med andre legge til rette for gode kulturopplevelser i hele regionen.

Seksjon tannhelse:

Trøndelag fylkeskommune skal fremme god tannhelse og tilby tannhelsetjenester av god kvalitet til befolkningen i alle deler av fylket.

Avdeling samferdsel:

Økt tilgjengelighet gjennom bedre mobilitet og kommunikasjon i hele Trøndelag. Vi skal tenke nytt for å bidra til økt bærekraft.

Avdeling veg:

Fylkesvegnettet skal bidra til en samlet infrastruktur som ivaretar trafikksikkerhet, fremkommelighet, miljø og balansert regional utvikling. Dette vil bidra til at regionen på bærekraftig vis er attraktiv for bosetting, etablering og utvikling av næringsvirksomhet og et senter innenfor forskning og utdanning.

I kapitlene for avdelingene og seksjon tannhelse redegjøres det mer detaljert for alle fire styringsperspektivene. Her presenteres også kritiske suksessfaktorer som er utarbeidet av avdelingene. Kritiske suksessfaktorer er det som skal til for å nå de strategiske målene.

1.2 Elever/brukere/tjenester

Strategisk mål:

Trøndelag fylkeskommune skal yte tjenester av god kvalitet til innbyggerne i Trøndelag. (Se egne formuleringer for avdelingene ovenfor)

Avdeling utdanning og kompetanse

Elevene ved våre videregående skoler har gjennom elevundersøkelsen svart at de i stor grad trives på skolen og det er rapportert om lite mobbing. Elevfraværet er redusert de siste årene. Det er nå 78,5 % som har fullført og bestått videregående opplæring innen fem/seks år. Det er de yrkesfaglige utdanningsprogrammene som har den beste gjennomføringen, sammenliknet med nasjonalt snitt for utdanningsretningene.

Avdeling plan, næring og kulturminner

Fylkeskommunen har en viktig rolle i å utarbeide regionale planer for myndighetsområdene. Gjennom regionale planer kan det utøves god kommuneveiledning, sikres et kommuneoverskridende perspektiv og behov for differensiering og stedstilpassing. Samtidig vil regionale planer være et viktig instrument for myndighetsutøvelse. Vi jobber også systematisk med å utvikle samarbeidsformer og rutiner for å utøve fylkeskommunens myndighetsrolle på en forutsigbar og tydelig måte som sikrer likebehandling.

Regionalt planforum¹ har fungert svært godt også i 2021, på tross av koronapandemien. Så godt som alle møter har vært avholdt heldigitalt. Kommunene og regionale myndigheter gir gode tilbakemeldinger.

Avdeling kultur og folkehelse

Fylkeskommunen er en betydelig (del)eier i en rekke kulturinstitusjoner og det er etablert god dialog med disse og med alle institusjoner som mottar driftstilskudd. Fylkeskommunens ulike støtteordninger har som mål at innbyggerne skal kunne ta del i ulike kultur- og idrettsaktiviteter. Det samme gjelder tilskudd til ulike arrangement og regionale idrettsanlegg.

Avdelingen har en del driftsoppgaver (bl.a. Vrimmel, den kulturelle skolesekken, bibliotekbuss, UKM, barnehagekonserter), men rådgivningsrollen er også svært sentral. Koronapandemien har preget aktiviteten i kulturlivet og idretten i stor grad. Det er fra fylkeskommunens side lagt vekt på god dialog og fleksibilitet for å avhjelpe situasjonen i den grad det har vært mulig.

Seksjon tannhelse

Tannhelsetjenestens prioriteringer har vært i samsvar med pasientgruppers rettigheter etter tannhelsetjenesteloven. Andel undersøkt og behandlet har økt i alle grupper sammenlignet med 2020. Dette var forventet etter nedstengningen i forbindelse med pandemihåndtering i 2020. Det er likevel gledelig å se at antallet pasienter undersøkt/behandlet i institusjon har økt også sammenlignet med 2019. Ventetid for narkose har gått noe ned i 2021 og flere er behandlet. Kapasiteten på narkose er under pandemien økt med totalt en dag per uke i fylket som helhet.

Ventetid for tilrettelagt behandlingstilbud for tortur- og overgrepsofre og pasienter med tannbehandlingsangst er redusert til 22 måneder i 2021 mot 24 måneder i 2020. Tilbudet i fylkeskommunal regi er utvidet med to tannbehandlingsteam. Det er derfor grunn til å tro at ventetiden vil reduseres ytterligere i 2022.

---

¹ Kommunene i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune, Statsforvalteren i Trøndelag, Statens vegvesen, NVE, Bane NOR, Sametinget, Kystverket, Fiskeridirektoratet, Mattilsynet, Forsvarsbygg, Statsbygg, Direktoratet for mineralforvaltning samt Kartverket.

Avdeling samferdsel

I kollektivtrafikken har det vært store variasjoner i antall reisende i takt med smitteverntiltak i samfunnet. Det har vært en økning i antall reisende fra 2020 til 2021, men antall reisende i kollektivtilbudet totalt ligger fortsatt 20 % lavere enn i 2019. AtB har målt kundetilfredsheten og svarene viser en økning av kundetilfredsheten for reisende med busstransport. Det var en liten nedgang for båttrafikken, men kundetilfredsheten er fortsatt på et høyt nivå.

Individuell tilrettelagt skoleskyss er en rettighetsbasert tjeneste for elever med særlige behov. I august 2021 hadde vi oppstart av ny anbudskontrakt, og det ble raskt klart at operatørene hadde store utfordringer med å levere tjenestene i henhold til forventet kvalitet. I de første 12 ukene av anbudet rapporterte AtB om 1586 avvik. Utover vinteren har konfliktnivået senket seg og partene har fått til et samarbeid om utfordringene, som har forbedret situasjonen. Det var fortsatt avvik i slutten av året, så det er viktig å holde fokus på området utover 2022.

Avdeling veg

Det er i 2021 gjort oppgraderinger og nybygging på viktige deler av fylkesvegnettet. Noe som har gitt et løft i sikring av fremkommelighet og trafiksikkerhet på flere strekninger i fylket. Andel av fylkesvegnettet som har dårlig/svært dårlig dekketilstand har likevel hatt en forverring fra 44,8 % i 2020 til 55,8 % i 2021. Også det generelle vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegnettet er fortsatt stort. Noe som utfordrer drift av vegnettet som tilsvarer krav og forventninger fra samfunnet.

Gjennom 2021 har det innenfor investeringsprosjekter vært jobbet målrettet for å få nødvendige avklaringer på plass, og flere prosjekter og kontrakter er nå klare for utbygging i 2022. Dette gjelder også innenfor Miljøpakken.

Andel fylkesveg som er åpnet for modulvogntog har økt også i 2021. Til grunn for arbeidet ligger kartlegging som sikrer at åpning for modulvogntog ikke skjer på bekostning av trafiksikkerhet, fremkommelighet eller vesentlig forverring av vegstandard.

Utviklingen innenfor treffsikkerheten på fylkesvegnettet har i 2021 hatt en positiv trend med en liten nedgang i antall personskader.

Med sikte om å redusere klimagassutslippet fra arbeidet som utføres på fylkesvegnettet, er det i 2021 utlyst tre asfaltkontrakter der klimagassutslipp ble vektet som en del av konkurransen. For investeringsprosjekter er det i 2021 jobbet med utvikling av bonusordning som skal belønne entreprenør for å redusere klimagassutslipp fra bygging av ny veg.

1.3 Samfunnsutvikling

Strategisk mål:

Trøndelag skal være en attraktiv region ved å utnytte regionens fortrinn, utvikle bolyst og livskvalitet og fremme bærekraft, verdiskaping og kompetanse i hele Trøndelag.

Avdeling utdanning og kompetanse

Resultatene i utdanningssektoren i Trøndelag viser en positiv utvikling. Vi jobber målrettet med å heve nivået på de mest sentrale resultatområdene, som er gjennomføring, læringsresultater og elevenes læringsmiljø.

For Trøndelag fylkeskommune som skoleeier går rollen som samfunnsutvikler ut på å bidra til, og legge til rette for gode opplæringsarenaer. Dette gjelder både i skole og på læreplassen, samt andre arenaer der fylkeskommunen har ansvar for opplæringen, blant annet knyttet til institusjoner innen barnevern og helse.

Fylkeskommunene har fått et forsterket ansvar for å bidra til bedre samsvar mellom etterspørsel etter arbeidskraft i arbeidslivet og den enkeltes utvikling og bruk av kompetanse i egen region.

Dette betyr at fylkeskommunene har et helhetlig ansvar for kompetansepolitikken i fylket, blant annet gjennom oppdaterte regionale planer, et godt kunnskapsgrunnlag og et systematisk samarbeid med kompetanseaktørene regionalt. Kompetanseforum Trøndelag er nå godt etablert, og Trøndelag fylkeskommune har ansvar for å lede og koordinere forumet. I tillegg er statistikkutvalget, som er et underutvalg av Kompetanseforum Trøndelag, blitt en velfungerende arena som har ansvar for å utvikle og vedlikeholde et kunnskapsgrunnlag bl.a. gjennom portalen Trøndelag i Tall.

2021 har vært preget av koronapandemien, og situasjonen har satt en demper for mye av planene og aktiviteter som skolene har hatt. Noe har blitt avlyst, utsatt eller endret form. Blant annet melder skolene om at mange av de fysiske kursene og møtene har blitt digitale. Det har vært utfordringer knyttet til sosiale aktiviteter og spesielt internasjonalt samarbeid har ikke vært mulig å gjennomføre.

Avdeling plan, næring og kulturminner

I klimabudsjettet og i Strategi for klimaomstilling er det sammenfallende mål om kutt i klimautslipp i Trøndelag. Handlingsplan for klimaomstilling ble vedtatt i fylkesutvalget i februar 2021.

For fylkeskommunen er det viktig å bidra til at offentlig sektor som innkjøper kan bidra til å utvikle og ta i bruk nye miljø- og klimavennlige teknologier, produkter og løsninger. Vi har derfor fokus på kunnskapsformidling, prosesser og løsninger som kan bidra til en slik utvikling. I dette arbeidet jobber vi systematisk inn mot nasjonale og internasjonale forsknings- og kunnskapsmiljø slik at vi også kan ha en rolle i å formidle denne kunnskapen både internt og eksternt.

Fylkeskommunen jobber sammen med ulike miljø for å sikre en sirkulær tankegang i både produksjonsprosesser og i forbruk. Det er også viktig å være med å legge til rette for satsinger på nye forretningsmodeller og verdiskaping i et bærekraftperspektiv.

Fylkeskommunen er også opptatt av at vi gjennom god dialog og samarbeid med kommunene bidrar med kunnskap og veiledning om bla vannforvaltning, naturmangfold og klimatilpasning. Det er et samarbeid med Stasforvalteren om Nettverk for klimatilpasning.

Avdeling kultur og folkehelse

Våre virkemidler omfatter kompetanse, regionale strategier, økonomiske tilskudd og forvaltningsoppgaver. Vi bruker egen kompetanse for å stimulere til utvikling og samarbeid mellom ulike kulturaktører. Dette gjelder både kommuner, frivillige lag- og organisasjoner, i tillegg til kunst- og kulturinstitusjoner.

Avdelingen vurderer at gjennomførte aktiviteter, kompetanseheving og kommunikasjon med kommuner og samarbeidspartnere har vært et positivt bidrag til utvikling, til tross for at koronapandemien har påvirket aktiviteten i svært stor grad.

Seksjon tannhelse

Tannhelsetjenesten har fått på plass overordnende samarbeidsavtale med alle kommunene i fylket. Klinikstrukturen er ikke endret i forbindelse med eller etter sammenslåingen. Ønsket om et desentralisert tilbud til hele befolkningen må veies mot krav til effektiv drift og levering av tjenester av høy kvalitet.

Tannhelsetjenesten rekrutterer godt til klinikker i "sentrale strøk", men slet i 2021 med å få rekruttert til stillinger langs kysten. Også i 2021 var det mange permisjoner og interne skifter i stillinger, og ved årsskiftet var 8 tannlegestillinger ledige.

Avdeling samferdsel

Fylkeskommunen har jobbet med en rekke utviklings- og tilretteleggingsprosjekt på samferdselsområdet. Vi har jobbet videre med prosjektet fremtidens hurtigbåt for å realisere utslippsfrie hurtigbåter og stimulere til nytenkning og innovasjon. I 2021 ble anbud på design av

batteribåter utlyst og tildelt 6 konsortier bestående av norske selskaper. Dette er et samarbeidsprosjekt med Vestland, Nordland og Troms og Finnmark fylkeskommuner.

Vi har fått gjennomført regional godsstrømsanalyse som viser et bilde av dagens godsstrømmer og blir et verktøy for å analysere konsekvenser av utviklingstrekk fremover. Prosjektet Jøa t´land ser på fleksible og høyteknologiske transportkonsept som bidrar til økt mobilitet for regionens øysamfunn.

Det er i løpet av 2021 også utarbeidet og vedtatt et veikart for bredbånd. Dette veikartet vil være et viktig verktøy i arbeidet med å rulle ut digital infrastruktur i hele fylket i årene framover.

Avdeling veg

Det pågår et aktivt innovasjonsarbeid innenfor vegområdet, herunder datafangst i driftskontraktene og elektronisk overvåking av bærende konstruksjoner. Avdeling veg har gjennom 2021 jobbet videre med nyskaping og innovasjon innenfor vegbygging og fornying samt utvikling av driftsfaget. På fylkesveg 704 Tanem-Tulluan er det igangsatt et pilotprosjekt knyttet til modellbasert planlegging og prosjektering. Bruken av droneteknologi til overvåking, planlegging og prosjektering av vegprosjekter er videreført. I tilknytning til brufornyingsprosjekter er det tatt i bruk nye innovative løsninger som både reduserer kostnader og byggetid.

Det har vært gjennomført 300 hovedinspeksjoner og 359 enkeltinspeksjoner innen bruområdet, og det kan konstateres at bruer med middels til høy skadegrad (8 eller mer) har økt fra 483 stk. i 2020 til 548 stk. i 2021.

Forutsigbar fylkeskommunal forvaltning er svært viktig for effektiv behandling av forvaltningssøknader, og vi har utviklet og tatt i bruk en digitaliseringsløsning for området.

1.4 Medarbeidere

Strategisk mål:

Trøndelag fylkeskommune er en utviklingsorientert organisasjon med engasjerte og kompetente medarbeidere som samarbeider for å nå felles mål.

1.4.1 Likestilling

Et delmål i arbeidsgiverpolitikken er at vi skal ha en arbeidsgiverpolitikk som sikrer en mangfoldig sammensetning av medarbeidere. I vedtatt arbeidsgiverpolitikk for 2018–2022 står det at fokus spesielt skal være på å:

- fremme likeverd ved å ha gode arbeidsvilkår og utviklingsmuligheter for alle grupper medarbeidere
- hindre utstøting fra arbeidslivet og ha jobbtillbud til ulike grupper arbeidstakere
- aktivt motvirke rasisme og diskriminering i arbeidslivet

Ansatte

Pedagogisk personale i videregående skoler er fylkeskommunens største yrkesgruppe. Kvinneandelen blant det pedagogiske personalet i skolene er på rundt 55 %. Årsrapport for HMS (Helse, miljø og sikkerhet) viser at det har vært en liten nedgang i antall ansatte med funksjonsnedsettelse, fra 50 personer i 2020 til 45 personer i 2021.

Ledere

I toppledelsen, det vil si fylkesdirektør og direktører, er det to kvinner og fem menn. Men for både rektorer og seksjonsledere er det flere kvinner enn menn, 63 % av våre rektorer er kvinner og 56 av våre seksjonsledere er kvinner. Samlet for alle ledere er det en liten overvekt av kvinner, med 51 %. Avdelingsledere på de videregående skolene inngår ikke disse tallene.

Fra 2020 til 2021 øker kvinneandelen blant våre ledere, fra 48 % til 51 %. Men noe av denne økningen skyldes også at åtte kvinnelige overtannleger regnes som ledere i 2021.

Tabell 2: Lederstillinger, kvinner og menn

	2020				2021			
	Kvinner		Menn		Kvinner		Menn	
	Antall	Andel %	Antall	Andel %	Antall	Andel %	Antall	Andel %
Fylkesdirektør og direktører	3	43	4	57	2	29	5	71
Rektorer	20	61	13	39	22	63	13	37
Assisterende rektorer	12	48	13	52	12	48	13	52
Seksjonsledere	18	55	15	45	18	56	14	44
Fagledere	87	47	100	53	95	51	93	49
Teamledere	10	33	20	67	11	33	22	67
Overtannleger					8	100	0	0
Alle ledere	150	48	165	52	168	51	160	49

Lønn og stillingsstørrelser

Hovedtariffavtalen har tre ulike tilnærminger for fastsetting av lønn. I kapittel 4 (lærere og de fleste andre ansatte) skjer lønnsfastsettelsen gjennom en kombinasjon av sentrale og lokale forhandlinger, med hovedvekt på sentrale reguleringer. I kapittel 3 (ledere) og 5 (blant annet tannleger, rådgivere og ingeniører) skjer all lønnsregulering lokalt. Tabellen under viser gjennomsnittlig lønn i de ulike kapitlene for 2020 og 2021 samt lønn kvinner delt på lønn menn. I 2021 er det bare for pedagogisk personale at kvinner har høyere lønn enn menn.

Tabell 3: Lønnsnivå, kvinner og menn, hovedkapitler i hovedtariffavtalen

	2020			2021		
	Kvinner	Menn	Lønn kvinner/ lønn menn	Kvinner	Menn	Lønn kvinner/ lønn menn
Kapittel 3 - Ledere	825 624	819 360	101	862 400	860 930	100
Kapittel 4 - Pedagogisk personale	561 040	554 126	101	598 500	593 677	101
Kapittel 4 - Andre ansatte (eksl. lærlinger)	461 175	494 200	93	483 726	514 537	94
Kapittel 5 - Tannleger	768 774	784 172	98	774 713	826 450	94
Kapittel 5 - Rådgivere og ingeniører mm.	657 952	653 799	101	691 872	691 574	100
Kapittel 5 - TkMidt	770 546	818 091	94			

Eksklusive bonus og funksjonstillegg

Det er en økning i stillingsstørrelser fra 2020 til 2021, bortsett fra for menn pedagogisk personale. I 2021 har både kvinner og menn en gjennomsnittlig stillingsstørrelse på over 90 %, snittet i 2020 er betydelig lavere. Gjennomsnittlig stillingsandel for menn har økt fra 85 til 92 %, mens for kvinner har gjennomsnittet økt fra 84 til 91 %.

Tabell 4: Stillingsstørrelser %, kvinner og menn

	2020		2021	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Pedagogisk personale	79,6	81,5	80,1	81,2
Servicepersonale skole	87,4	85,2	94,9	95,0
Tannhelsepersonale	90,5	98,3	95,4	93,9
Andre ansatte, utenom skole og tannhelse (ekskl. ledere og politikere)	92,5	94,3	96,8	98,2
Totalt	84,3	85,7	91,8	92,1

1.4.2 Diskriminering

Likestillings- og diskrimineringsloven stiller krav om hvordan arbeidsgivere må jobbe for å fremme likestilling og hindre diskriminering gjennom aktivitets- og redegjørelsesplikten. Januar 2020 ble denne plikten skjerpet. Fylkesdirektøren har startet opp et prosjekt, *Likestilt Arbeidsliv*. Prosjekt *Likestilt arbeidsliv* bygger opp under FNs bærekraftsmål. Spesielt bærekraftsmålene som handler om å utrydde fattigdom, om likestilling mellom kjønn, anstendig arbeid til alle, og ikke minst målet om samarbeid mellom aktører i samfunnet. Prosjektperioden er satt til to år.

Prosjektet skal bidra til at:

- Fylkeskommunen jobber mer systematisk for likestilling og mot diskriminering innen alle diskrimineringsgrunnlagene
- Arbeidsgiver sertifiseres i *Likestilt arbeidsliv* og at likestillings- og diskrimineringsperspektivet innlemmes i alle deler av personalpolitikken
- *Likestilt arbeidsliv* tas inn i kompetansestrategien for Trøndelag (eventuelt at det utarbeides en egen regional plan) og etableres regionale partnerskap i likestillings- inkluderings- og mangfoldsarbeidet

Tilsettingsreglementet er endret slik at ledere med tilsettingsmyndighet plikter å gi økt oppmerksomhet til søkere som tilhører målgruppen for regjeringens inkluderingsdugnad. Våren 2022 vil ledere og tillitsvalgte bli tilbudt kurs i mangfolds-rekruttering. Det er øremerket midler til tre trainee-stillinger for personer som tilhører målgruppen i inkluderingsdugnaden. En stilling i perioden 2021-2023 og to stillinger for perioden 2022-2024.

Trøndelag fylkeskommune er en inkluderende arbeidsplass og har som mål at arbeidsstokken skal gjenspeile mangfoldet i befolkningen. Underrepresenterte grupper kan oppfordres til å søke om det er saklig begrunnet. I alle stillingsannonser er det en fellestekst med: «Fylkeskommunen ønsker en mangfoldig sammensetning av ansatte».

I 2021 mottok vi 9 389 søknader på ledige stillinger, noe som er en nedgang fra 9 755 i 2020. Av disse var 3 557 fra menn, 5 826 fra kvinner og 6 hvor kjønn er ukjent. Av søkerne hadde 526 utenlandsk opprinnelse, 45 funksjons-/yrkeshemming og 114 krevde fortrinnsrett til stillingen de søkte.

1.4.3 Varsling

Fylkeskommunen har en sikker elektronisk løsning som gjør det enkelt og trygt å varsle om kritikkverdige forhold, samtidig som den gir varslere flere valgmuligheter. Funn i forvaltningsrevisjon om varsling viser allikevel at fylkeskommunen må sørge for at *alle* ansatte opplever at det er trygt og nyttig å varsle om kritikkverdige forhold på sin egen arbeidsplass. Fylkesdirektøren har iverksatt ulike tiltak som skal bidra til bedre varslingseffektivitet. I hovedsak handler tiltakene om: Informasjon, opplæringsaktiviteter og ansvarliggjøring. Varslingskanalen er løftet opp og gjort mer synlig både på intranett og på skoleadministrative systemet Canvas. I neste anbud for anskaffelse av varslingskanal, vil vi legge inn krav om valgmulighet for samisk.

Partssamarbeidet er en ressurs i informasjonsarbeidet og tillitsvalgte er oppfordret til å orientere om varsling på medlemsmøter. Fylkeskommunen har tatt i bruk opplæringsfilmer utviklet av arbeidstilsynet og utvikler sin egen e-læring om varsling som blir en obligatorisk del av opplæringen. Varsling og ytringsklima vil få økt oppmerksomhet i lederopplæringen av rektorer og seksjonsledere, og legges inn som fast tema i alle medarbeidersamtaler. Det jobbes videre med utvikling av faste og godt utprøvde spørsmål om varsling som skal innlemmes i medarbeiderundersøkelsen. I forbindelse med siste anbudet for bedriftshelsetjeneste ble Friskgården fylkeskommunens faste samarbeidspartner ved varslingssaker som krever ekstra oppmerksomhet.

I 2021 var det 13 hendelser som varslingssekretariatet har kjennskap til. Totalt var det sju varslingssaker. De andre sakene dreide seg om andre saksforhold, for eksempel konflikt eller personalsak. Varslene handlet om brudd på taushetsplikt og helsefarlig ledelse, uønsket seksuell oppmerksomhet, kritikkverdig og helsefarlig ledelse, misbruk av en skoles eiendeler, mobbing, trusler fra entreprenør.

1.4.4 Oppfølging av medarbeiderundersøkelsen

Medarbeiderundersøkelse for alle ansatte blir gjennomført annethvert år, partallsår. Undersøkelsen kartlegger hvordan de ansatte opplever arbeidshverdagen og samarbeidet seg imellom, og forholdet til ledere. 2021 ble det jobbet med oppfølging av medarbeiderundersøkelsen fra 2020 på alle nivå i organisasjonen.

På overordnet nivå ble funnene behandlet i hovedarbeidsmiljøutvalget og i informasjons-/drøftingsmøte med hovedtillitsvalgte. Hovedarbeidsmiljøutvalget var opptatt av å bevare balansert ledelse, balanse i jobbhverdagen – privatliv og utvikling av samhandling.

Kommunikasjon og samhandling er et av temaene som medarbeiderundersøkelsen viste et forbedringspotensial. Det er satt i gang et arbeid med utarbeidelse av kommunikasjonsstrategi. I den forbindelse er det også gjennomført en internundersøkelse for å få bedre kunnskapsgrunnlag for den interne kommunikasjonen. Funnene i undersøkelsen viser at tilliten til den interne informasjonen er høy, men at informasjonen ikke er lett tilgjengelig. Ledelsen kommuniserer klart og tydelig, men mange ønsker at bakgrunn og årsaker til strategiske beslutninger forklares bedre. Samhandling innad i avdelinger og seksjoner fungerer godt, mens de fleste opplever liten grad av informasjonsdeling og samhandling på tvers av organisasjonen. I arbeidet med kommunikasjonsstrategien vil det bli definert mål og tiltak for å styrke internkommunikasjon og samhandling.

FoU prosjektet «praksisnært partssamarbeid» er et ledd i å utvikle tillitsbasert styring gjennom partssamarbeidet. Samarbeid om utviklingsoppgaver står sentralt i prosjektet.

Lederutviklingsprogrammet som skulle starte i 2020, startet opp høsten 2021. Flere tema vil styrke helhetlig ledelse, endringskompetanse og tillitsbasert styring.

Fylkesdirektøren har startet et arbeid med digitaliseringsstrategi som blant annet har forbedring for brukeren som mål.

1.5 Økonomi

Strategisk mål:

Trøndelag fylkeskommune skal ha en bærekraftig økonomi og sikre at oppgavene blir løst gjennom optimal utnyttelse av ressursene.

1.5.1 Innledning og resultatvurdering

Fylkeskommunen fikk et netto driftsresultat på 449 millioner kroner, tilsvarende 4,6 % av samlede driftsinntekter i 2021. Hovedårsakene til det gode resultatet er høyere skatteinntekter og statlige korona-kompensasjoner som kom i slutten av året. I tillegg er det utsatte aktiviteter og prosjekter innenfor tjenesteområdene samt lavere finanskostnader og pensjonsavregninger. Det ble investert for 1,8 milliarder kroner i skoler og veier i løpet av året.

Finansielle måltall og handlingsregler

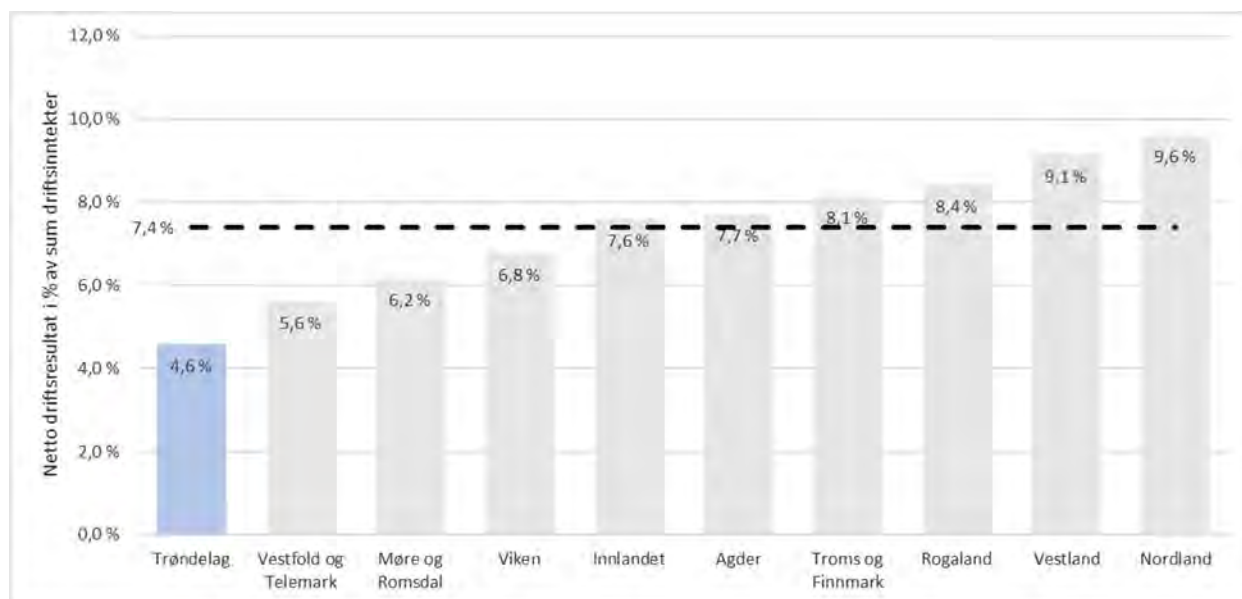
Kommuneloven stiller krav til å forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivarettatt over tid og til å vedta finansielle måltall for utviklingen av kommuneøkonomien. Trøndelag fylkeskommune har vedtatt fem viktige finansielle måltall og handlingsregler og disse framkommer av tabell 5.

Tabell 5: Finansielle måltall og handlingsregler for Trøndelag fylkeskommune

Finansielle måltall og handlingsregler	Mål	Resultat 2021	Resultat 2020
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	4,0 %	4,6 %	3,2 %
Fritt disposisjonsfond	4,0 %	5,9 %	3,6 %
Gjeldsgrad	113,0 %	113,7 %	114,1 %
Handlingsregel for rentebufferfond, maksimal andel av låneporteføljen som ikke er sikret	<3%	3,0 %	3,0 %
Handlingsregel for finansutgifter; < 8 % av brutto driftsinntekter skal gå til dekning av finansutgifter	<8 %	6,4 %	5,9 %

Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekt i 2021 ble 4,6 % og dette er vesentlig bedre enn forrige års driftsresultat på 3,2 %. Årsakene er blant annet høyere skatteinngang, korona-kompensasjoner, utsatte aktiviteter og prosjekter samt lavere finanskostnader og pensjonsavregninger. Teknisk Beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) har anbefalt at netto resultatgrad for fylkeskommunene bør være 4 %.

Det gjennomsnittlige driftsresultatet til fylkeskommunene i 2021 ble på 7,4 %. Trøndelag fylkeskommune hadde lavest resultat med 4,6 %, mens Nordland fylkeskommune hadde hele 9,6 % i netto driftsresultat.

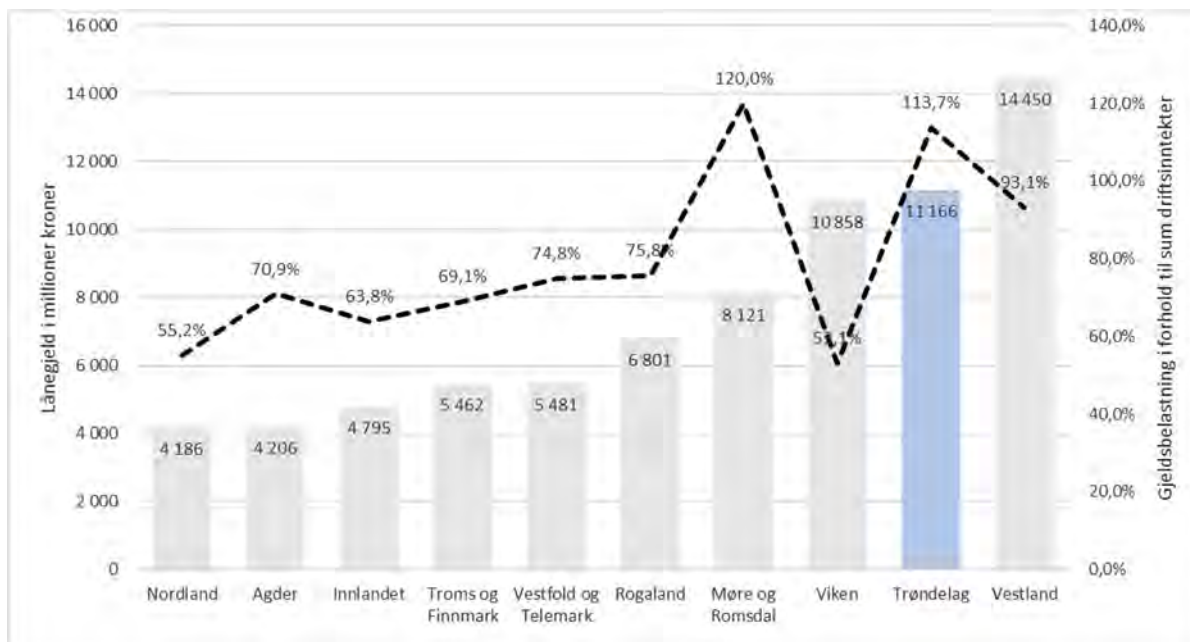

Figur 1: Netto driftsresultat 2021, fylkeskommuner.

Måltall for **fritt disposisjonsfond (frie ubundne midler)** er vedtatt til 4 % av brutto driftsinntekter. Trøndelag fylkeskommune har et disposisjonsfond på 1,5 milliard kroner per 31.12.2021. Dette er frie midler, men fylkestinget har reservert deler av disposisjonsfondet til bestemte formål. Den andelen som ikke er forbeholdt bestemte formål kalles her «fritt disposisjonsfond» (frie ubundne midler), og den skal helst være på 4 % av brutto driftsinntekter eller høyere. Ved utgangen av 2021 var «fritt disposisjonsfond» på 582 millioner kroner og utgjorde 5,9 % av brutto driftsinntekter på 9,8 milliarder kroner.

Gjeldsgraden endte på 113,7 % av brutto driftsinntekter. Gjelden ved utgangen av 2021 er 11 166 millioner kroner. Måltall for gjeldsgrad er vedtatt til 113 % av brutto driftsinntekter. Måltallet vårt tilsier en lånegjeld på 11 097 millioner kroner. Gjeldsgraden har sunket fra 2020 til 2021 på grunn av høy inntektsvekst.

Sammenlignet med øvrige fylkeskommuner har Trøndelag høy lånegjeld.

Figur 2: Gjeldsgrad og lånegjeld per 31.12.2021, fylkeskommuner.

Handlingsregelen for rentebufferfond gir et «tak» på 3 % av den andelen av låneporteføljen som ikke er sikret, eller maksimalt 200 millioner kroner. Lånegjelden i lånefondet utgjorde pr 31. desember 11,4 milliarder kroner. Sikrede lån utgjorde 5,6 milliarder kroner og usikrede lån 5,8 milliarder kroner. Det er i 2021 ikke avsatt midler til rentebufferfondet. Fondet størrelse ved utgangen av året var i overkant av 180 millioner kroner eller 3,1 % andelen lånegjeld som ikke er sikret. Det vil si 5,5 millioner kroner over handlingsregelen.

Handlingsregelen for finansutgifter er å bevisstgjøre hvor stor andel av våre tilgjengelige inntekter som går med til å dekke finanskostnader. Perspektivet er at å låne penger er å forbruke nå, på bekostning av fremtiden. Handlingsregelen sier maksimalt 8 % av brutto driftsinntekter skulle gå til dekning av finansutgiftene. I 2021 utgjorde finansutgiftene 6,4 % av brutto driftsinntekter. De ekstraordinære inntektene i 2021 gjør handlingsregelen for finansutgiftene oppfylles.

1.5.2 Nærmere om driftsregnskapet

I dette avsnittet blir driftsregnskapet for 2021 omtalt i form av utdrag fra de økonomiske oversiktene. Detaljerte oversikter finnes i årsregnskapet for 2021.

Omtale av driftsregnskapet til tjenesteområdene finnes i avsnitt 1.5.3.

Netto driftsresultat ble på 449 millioner kroner og av dette er 125 millioner kroner disponert til egenfinansiering av investeringene og 324 millioner kroner i samlet netto overføring til bundne og ubundne driftsfond i tråd med forskrifter og politiske vedtak.

Tabell 6 Økonomisk oversikt drift

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik 2021	Regnskap 2020
Sum driftsinntekter	-9 824 160	-8 584 725	-9 349 838	474 322	-9 316 218
Sum driftsutgifter	9 515 196	7 993 013	9 944 783	429 587	9 200 053
Brutto driftsresultat	-308 963	-591 713	594 946	903 909	-116 164
Netto finansutgifter	586 934	608 394	612 298	25 364	514 317
Motpost avskrivninger	-727 083	0	-727 083	0	-700 268
Netto driftsresultat	-449 113	16 681	480 160	929 273	-302 116
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:					
Overføring til investering	124 736	3 970	71 593	-53 143	91 816
Netto avsetninger fond	324 377	-20 651	-551 753	-876 130	328 724
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	449 113	-16 681	-480 160	-929 273	302 116

Driftsinntekter

De samlede driftsinntektene til fylkeskommunen ble på 9,8 milliarder kroner og dette er 474 millioner kroner høyere enn budsjetterte inntekter. Om lag 220 millioner kroner gjelder høyere frie inntekter. Øvrige merinntekter gjelder tilskudd i forbindelse med ulike prosjekter på 190 millioner kroner, refusjon fra andre fylkeskommuner (hovedsakelig gjesteelever) med 14 millioner kroner samt refusjon sykepenger og foreldrepenger fra NAV med 50 millioner kroner.

Frie inntekter

Frie inntekter består av skatteinntekter, rammetilskudd og inntektsutjevning og ble på totalt 7 448 millioner kroner i 2021. Totale merinntekter i forhold til revidert budsjett ble på 220 millioner kroner. Anslagene på de frie inntektene har blitt endret flere ganger i løpet av året, jf. økonomisaker til fylkestinget 7/21, 48/21 og 78/21.

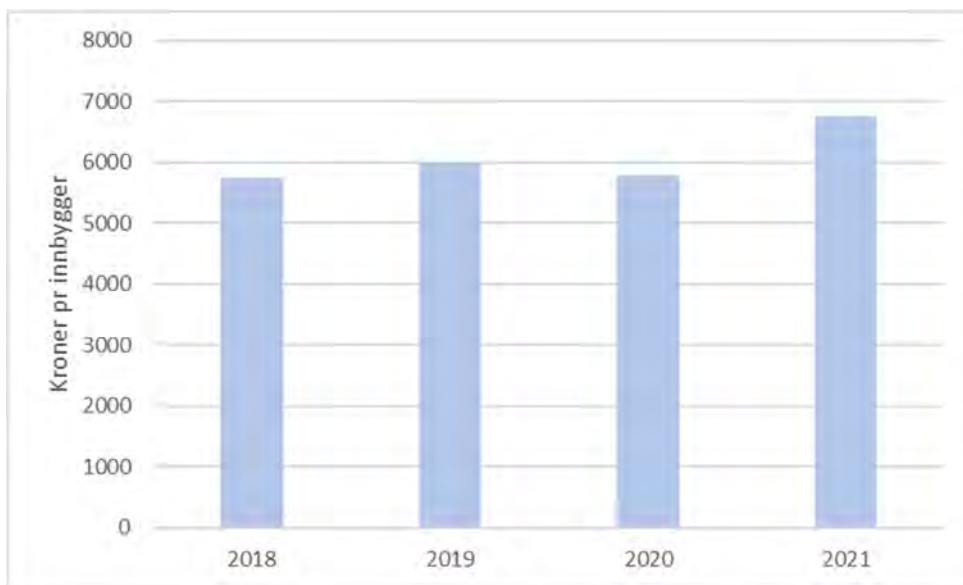
Tabell 7: Frie inntekter

Frie inntekter 1000 kroner	Regnskap 2021	Revidert budsjett	Avvik	Regnskap 2020	Prosentvis Endring 2020-2021
Skatteinntekter	-3 179 689	-3 005 086	-174 603	-2 701 416	17,7 %
Rammetilskudd	-3 958 054	-3 951 751	-6 303	-3 903 133	1,4 %
Inntektsutjevning	-310 690	-271 627	-39 063	-245 665	26,5 %
Sum	-7 448 433	-7 228 464	-219 969	-6 850 214	8,7 %

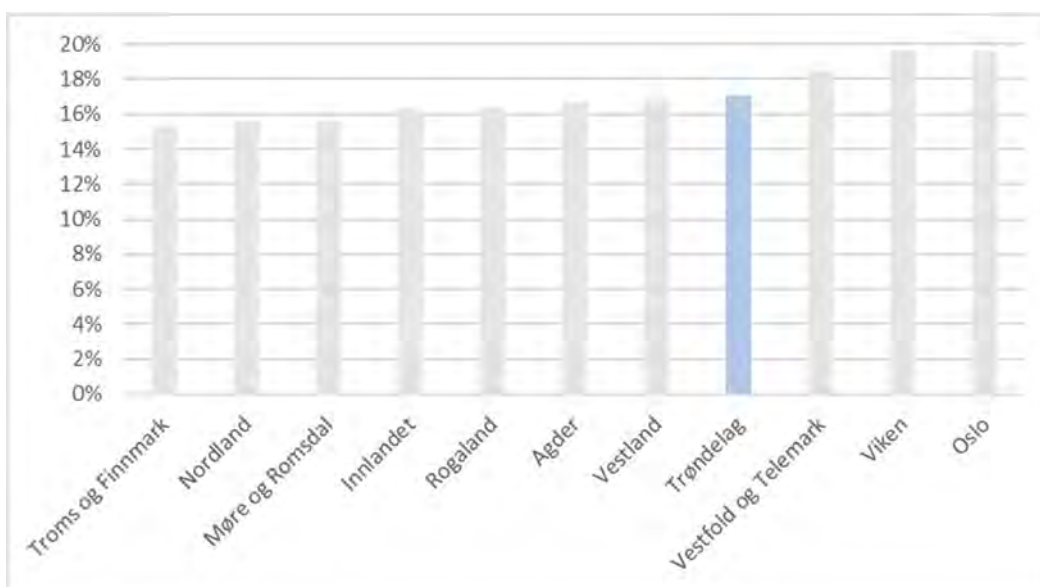
Skatteinntgangen (inntektsskatt) i 2021 ble høyere enn forventet og dette kom i slutten av året i forbindelse med de store skatteoppgjørene. Inntektsutjevningen er 39 millioner høyere enn budsjett og skyldes sterkere nasjonal skattevekst enn forutsatt.

Rammetilskudd ble 6 millioner kroner høyere enn forutsatt og skyldes Stortingets nysaldering av statsbudsjettet for 2021 i desember. Dette gjelder økt rammetilskudd til inndekning lavere ferjepriser og mindreinntekter kollektivtrafikken.

Samlet skattevekst fra 2020 til 2021 for alle fylkeskommuner og Oslo var 17,9 %. Trøndelag fylkeskommune fikk i samme tidsrom en skattevekst på 17,1 %. Skatteveksten kan blant annet knyttes mot økt skatteøre, bedre konjunkturer og høy sysselsetting som ga høy skattevekst, spesielt i de siste månedene i 2021. Skatteinntektene utgjør om lag 40 prosent av fylkets samlede inntekter, og litt over halvparten av de frie inntektene. Det aller meste av kommunenes skatteinntekter kommer i form av inntektsskatt fra personlige skatteyttere.

Figur 3: Skatt per innbygger som tilfaller Trøndelag fylkeskommune 2018 – 2021

Figur 4: Skattevekst 2020-2021 i prosent alle fylkeskommuner

Driftsutgifter

Brutto driftsutgifter ble på 9,5 milliarder kroner og dette er 429 millioner kroner mindre enn budsjettet. Nærmere omtale av avvikene innenfor driften er omtalt i avsnitt 1.5.3

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter ble på 587 millioner kroner og dette er 25 millioner kroner mindre enn budsjettet.

Det er mottatt 39 millioner kroner i renteinntekter som er 8 millioner kroner mer enn budsjettet. Det er 10 millioner kroner i renteinntekter på utlån til Vegamot som ikke er budsjettet, lånet er omtalt i note 14.

Renteutgiftene ble på 192,3 millioner kroner. Det er 14 millioner kroner lavere enn budsjettet. Fylkeskommunen har gjennom året hatt god likviditet og har derfor ventet med låneopptak til slutten av året. Låneporteføljen består for det meste av låneavtaler med flytende rente, men en del av porteføljen er sikret gjennom rentebytteavtaler.

Det er betalt 438,4 millioner kroner i avdrag. Av dette utgjør 15,6 millioner kroner selvfinansierende lån som belastes på det enkelte tjenesteområdet. Avviket skyldes feil budsjettering på noen av de selvfinansierte lånene.

Det er betalt 88,2 millioner kroner mer i avdrag enn minimumsavdraget.

Netto avsetninger fond

Netto avsetninger til fond ble 324,4 millioner kroner i 2021.

Tabell 8: Netto avsetninger til fond

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik
Avsetninger til bundne driftsfond	374 640	2 664	2 664	-371 976
Bruk av bundne driftsfond	-309 005	-14 213	-14 213	294 791
Avsetninger til disposisjonsfond	258 742	25 414	49 400	-209 342
Bruk av disposisjonsfond	0	-34 516	-589 604	-589 604
Netto avsetninger fond	324 377	-20 651	-551 753	-876 130

Bundne driftsfond

Det er avsatt 374,6 millioner kroner og brukt 309 millioner kroner fra bundet fond. Dette er midler som er mottatt til bestemte formål innenfor ulike tjenesteområder. Det er innenfor kollektivtrafikk og opplæring de største avsetningene er gjort på henholdsvis 199 millioner kroner og 143 millioner kroner. Koronapandemien har ført til at avsetningene har vært større de to siste årene enn før pandemien. I 2021 er det brukt deler av avsatte midler fra 2020.

Ved utgangen av året er saldo på bundne fond 745,3 millioner kroner. Det er en økning på 65,6 millioner kroner sammenlignet med 2020.

Disposisjonsfond

I henhold til forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv er det ikke anledning å bruke av disposisjonsfond hvis det medfører et mindreforbruk på bunnlinjen. Vi har et stort mindreforbruk i 2021, og har derfor ikke anledning til å bruke av disposisjonsfondet. Dette gir et avvik på 589,6 millioner kroner på bruk av fond. Revidert budsjett består blant annet av bevilgninger gjort i årsbudsjettet for 2021, gjenbevilgning fra 2020 og disponering av resultatet fra 2020.

Det er avsatt 258,7 millioner kroner til disposisjonsfondet i 2021. Dette er en meravsetning på 209,3 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. I henhold til forskriften skal et mindreforbruk som ikke dekker inn et merforbruk, avsettes til disposisjonsfond slik at bunnlinjen blir 0.

Saldo på disposisjonsfondet per 31.12 utgjør 1,516 milliarder kroner, en økning på 258,7 millioner kroner fra 2020. Hele disposisjonsfondet er frie midler, men fylkestinget har tidligere satt av midler på disposisjonsfondet som skal gå til spesielle formål. Nedenfor er det en oversikt over de ulike formål fylkestinget har avsatt midler til og hvordan saldoen har endret seg fra 2020 til 2021.

Tabell 9: Fordeling av midler på disposisjonsfond

Disposisjonsfond Tall i 1000 kroner	31.12.2020	31.12.2021
Frie ubundne midler	421 834	581 892
Mer-/mindreforbruk på seksjoner	406 972	502 211
Rentefond	180 052	180 052
Konsesjonskraft	4 654	4 654
Samferdselsfond	23 789	23 789
Opplæringsfond	29 974	23 733
Regionalt utviklingsfond	46 482	31 482
Marint utviklingsfond	106 385	115 371
Tunnelsikkerhet	19 843	35 543
Innovasjonsfond samferdsel	4 939	4 939
NOx-fond	5 532	5 532
Bergkunstreisen	7 400	7 400
Sum disposisjonsfond	1 257 857	1 516 599

1.5.3 Driftsregnskap tjenesteområder

For tjenesteområdene er det for 2021 et netto mindreforbruk på 576 millioner kroner. Mindreforbruket før sum av netto finansutgifter, overføringer til investeringer og avsetninger og bruk av bundne driftsfond er 703 millioner kroner.

De største avvikene er innenfor administrasjon, opplæring, næring og bostedsutvikling og kulturaktiviteter. En stor del av mindreforbruket skyldes gjenbevilgninger fra tidligere år som ikke er brukt, men det er også utsatte aktiviteter og prosjekter som følge av koronapandemien.

Tabell 10: Bevilgningsoversikt tjenesteområder

Tall i 1000 kr	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik
Politisk styring og kontrollorganer	60 229	59 290	62 629	2 400
Administrasjon og adm.lokaler	274 034	335 312	399 856	125 822
Opplæring	3 402 690	3 098 330	3 659 296	256 606
Tannhelse	293 805	252 439	289 638	-4 167
Nærings- og bostedsutvikling	166 792	150 974	253 707	86 915
Fylkesveger	1 370 700	886 773	1 374 255	3 555
Kollektivtrafikk	1 507 635	1 239 170	1 575 566	67 931
Kulturaktivitet	276 343	253 815	313 493	37 151
Sum tjenesteområder	7 352 228	6 276 103	7 928 440	576 213
Netto finansutgifter	16 599	15 817	19 721	3 122
Avskrivninger	727 083	59	727 083	0
Overføring til investering	97 016	0	43 873	-53 143
Avsetninger til bundne driftsfond	374 640	2 664	2 664	-371 976
Bruk av bundne driftsfond	-309 005	-14 213	-14 213	294 791
Andre statlige overføringer	0	-101 717	0	0
Tjenesteområder som fremgår i §5-4 første ledd	906 333	-97 390	779 128	-127 206
Sum bevilgninger drift, netto	6 445 895	6 373 493	7 149 312	703 419

Tjenesteområde politisk styring og kontrollorganer

For tjenesteområdet er det for 2021 et mindreforbruk på 2,4 millioner kroner. Politisk ledelse og kontroll gjelder lønn og godtgjørelser til politikere, overføringer til politiske partier, utgifter til politiske møter og revisjon. Mindreforbruket kommer i all hovedsak fra lavere reiseaktivitet.

Tjenesteområde administrasjon og adm. lokaler

For tjenesteområde administrasjon og adm. lokaler er det for 2021 et mindreforbruk på 125,8 millioner kroner.

Mindreforbruket skyldes i stor grad utsatte utviklingsoppgaver som blant annet gjelder virksomhetsstyringssystem og ERP-system. I tillegg ble planlagt utvidelse av lisenser utsatt på grunn av telefoniavtale og pågående pandemi.

I tillegg kan 30 millioner kroner knyttes til sluttavregning pensjon. Sluttavregning inkluderer premieavvik og amortisert premieavvik med arbeidsgiveravgift, samt avstemming betalt premiefaktura mot tjenesteområdenes avsetning av pensjonsutgift.

Tjenesteområde opplæring

For tjenesteområde opplæring er det et mindreforbruk på 256,6 millioner kroner.

188,8 millioner kroner av dette mindreforbruket gjelder avdeling utdanning og kompetanse, dvs. videregående skoler og fagseksjoner i avdelingen. De videregående skolene har et mindreforbruk på 132,5 millioner kroner. Fagseksjonene har et mindreforbruk på 56,4 millioner kroner, mens Høyere yrkesfaglig utdanning har et merforbruk på 0,1 millioner kroner. Mye av mindreforbruket til skolene er avsetninger av midler til fagfornyelsen, samt oppsparte midler til større innkjøp av nødvendig utstyr de kommende årene. Flere skoler melder også at de har opparbeidet en buffer for å ta høyde for kommende elevtallsendringer. Mindreforbruket i seksjonene i avdeling utdanning og kompetanse på 56,4 millioner kroner er blant annet knyttet til en tilbuds- og driftsreserve. I tillegg har avdelingen midler som er planlagt brukt i 2022 og 2023.

Annet budsjett for tjenesteområdet er midler til eiendomsdrift (skolebygg), IKT, bedriftsintern opplæring (BIO-ordning), elev- og lærlingeombud, samt resultat av årsavregning pensjon.

For eiendomsdrift, BIO²-ordning og ombudene er det et mindreforbruk på henholdsvis 9,1, 8,8 og 0,6 millioner kroner. For IKT er det et merforbruk på 8,8 millioner kroner. Årsavregning pensjon gir en merinntekt på 58,1 millioner kroner. Årsavregning pensjon regnskapsføres på ansvarsområde finans, men fordeles på tjenesteområder etter andel av lønnsmasse.

Tjenesteområde tannhelse

For tjenesteområde tannhelse er det i 2021 et merforbruk på 4,2 millioner kroner. Vesentlige avvik grunnet koronapandemien ble rapportert i prognose både i driftsrapport 1 og 2. Tjenesteområdet er gjennom året blitt styrket med 27,2 millioner kroner på grunn av inntektstap samt prisøkning på dentale forbruksvarer under koronapandemien. Avregning pensjon ved årsslutt gir en merutgift på tjenesteområdet med 4,3 millioner kroner.

Tjenesteområde nærings- og bostedsutvikling

For tjenesteområde nærings- og bostedsutvikling er det i 2021 et mindreforbruk på 87 millioner kroner. I driftsrapport 1 ble tjenesteområdet tilført 4,5 millioner kroner av tiltakspakke for vekst i arbeidsplasser og næringsliv etter at pandemien hadde påvirket store deler av samfunnet. Midlene ble rettet mot områdene sirkulærøkonomi, opplevelsesnæring/reiseliv og rydding av marint avfall og plast i havet.

---

² Bedriftsintern Opplæring

Av det totale mindreforbruket på 87 millioner kroner er 43 millioner kroner knyttet til økonomiske virkemidler, tilrettelegging og støttefunksjoner for næringslivet. Arbeidet med lokal og regional utvikling har et mindreforbruk på 38 millioner kroner. Her er 21,5 millioner kroner bundet opp i midler fra Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (Nkom) som skal benyttes til mobil og bredbåndsutbygging, prosjekter som ofte strekker seg over 2-3 år etter at midlene er tildelt. En vesentlig del av det samlede mindreforbruket er dermed bundet opp i økonomiske virkemidler og flerårige prosjekter og oppfølging må ivaretas i kommende driftsår. Utsatt eller mindre aktivitet grunnet koronapandemien bidrar også til mindreforbruk. Kongsjenskraft er budsjettert med 4,6 millioner kroner mer enn mottatt inntekt.

Tjenesteområde fylkesveg

For tjenesteområde fylkesveg er det for 2021 et mindreforbruk på 3,5 millioner kroner.

Selv om tjenesteområdet fylkesveg har et mindreforbruk samlet sett, er det et merforbruk på 14 millioner kroner innen drift og vedlikehold. I driftsrapport 2 ble budsjettert til tjenesteområdet styrket med 16 millioner kroner som følge av økte priser i driftskontraktene. På tross av dette er det et merforbruk på 11 millioner kroner knyttet til høyere lønns- og prisstigning i driftskontrakter i 3. og 4. kvartal i forhold til prognosene. Ekstraordinære værhendelser i slutten av året medførte ras og vannskader som også ga et merforbruk. Noen oppgaver har medført mindreforbruk som for eksempel vegoppmerking som har blitt utsatt på grunn av værforhold. På grunn av høye driftskostnader er vedlikeholdstiltak på vegnettet lavere i forhold til behovet.

Fylkets trafiksikkerhetsutvalg har et mindreforbruk på 5 millioner kroner som følge av at flere av tiltakene i handlingsprogrammet er utsatt på grunn av koronapandemien.

I administrasjonen av fylkesveger er det et mindreforbruk i underkant av 5 millioner kroner som følge av vakante stillinger, bestilte utbedringer av lokaler som ble forsinket og mindre omfang på reiser/kurs på grunn av korona.

Sluttavregning pensjon utgjør et merforbruk på 2,5 millioner kroner. Sluttavregning inkluderer premieavvik og amortisert premieavvik med arbeidsgiveravgift, samt avstemming betalt premiefaktura mot tjenesteområdenes avsetning av pensjonsutgift.

Mindreforbruket skyldes også en manglende overføring fra drift til investering. I driftsrapport 1 ble det vedtatt overført 6,8 millioner kroner fra drift til investering. Overføringen er budsjettert, men ikke regnskapsført, og dette medfører et mindreforbruk på drift og tilsvarende mindreinntekt i investeringsregnskapet.

Tjenesteområde kollektivtrafikk

For tjenesteområde kollektivtrafikk er det for 2021 et samlet mindreforbruk på 67,9 millioner kroner.

Styrkingen av tjenesteområdet, i driftsrapport 1 og 2, knyttet til mindreinntekter på grunn av pandemien, utgjør til sammen 255,6 millioner kroner. I tillegg kommer styrkinger til inndekning av reduserte ferjepriser, til sammen 17,2 millioner kroner.

Innen kollektivtrafikk er det bevilget 18 millioner kroner til grønn skipsfart. Det er vedtatt at disse midlene skal benyttes til etablering av infrastruktur og klimabonus i forbindelse med nytt hurtigbåtanbud i 2024. Disse midlene står derfor ubrukt i 2021.

Det har vært færre reiser innen tilrettelagt transport (TT-transport) på grunn av koronapandemien. Dette gir et mindreforbruk på 3 millioner kroner.

Det er mange pågående prosjekter innenfor kollektivområdet. Prosjektene rundt ladeinfrastruktur, metro til sjøs, trøndelagsekspressen og prosjektet Mot 2050 er ikke startet opp. Prosjektene fremtidens hurtigbåt del 2, øya til land, innherredsbyen, kunnskapspakke gods og smart transport er prosjekter som er under arbeid, men ikke slutført. Det er avsatt midler til prosjektene, og til sammen utgjør de et mindreforbruk på 28 millioner kroner.

Fylkeskommunen har en nullpunkts-forpliktelse overfor miljøpakkeområdet på 11,1 millioner kroner. Dette er ikke utbetalt og gir et mindreforbruk i 2021.

I et endelig sluttoppgjør for pensjonsforpliktelsene overfor VY, mottok fylkeskommunen 5,5 millioner kroner i 2021. Disse midlene skal settes av til et fremtidig sluttoppgjør for pensjonsforpliktelsene i andre selskaper.

Tjenesteområde kulturaktivitet

For tjenesteområde kulturaktivitet er det for 2021 et mindreforbruk 37,2 millioner kroner.

30 millioner kroner av mindreforbruket gjelder avdeling kultur og folkehelse. Mindreforbruket skyldes lavere reiseaktivitet, færre driftsutgifter og interne utviklingstiltak, 18 millioner kroner, og mindreforbruk på virkemidler, 12 millioner kroner. I driftsrapport 1, fylkestingssak 48/21, vedtok fylkestinget en styrking til tjenesteområdet på til sammen 22,5 millioner kroner. Styrkingen gjelder avdeling kultur og folkehelse. Tiltak knyttet til midler til frivillighet og idrett vil bli iverksatt først i 2022.

10 millioner kroner av mindreforbruket gjelder kulturminner i avdeling plan, næring og kulturminner. Mindreforbruket skyldes utsatt anleggsoppstart på prosjektet Bergkunstreisen og generelt lavere driftsutgifter.

For tjenesteområdet er det et merforbruk knyttet til idrettsanlegg på 1,8 millioner kroner. Dette gjelder seksjon eiendom (avdeling organisasjon, eiendom og tannhelse).

1.5.4 Pensjon

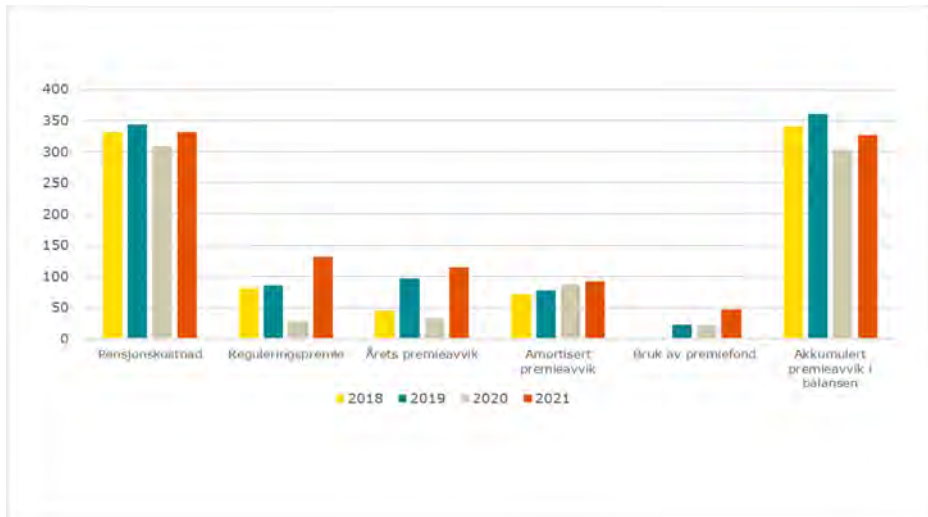
Fylkeskommunens samlede pensjonskostnader ble i 2021 totalt 331,5 millioner kroner, dette er en økning på 23 millioner kroner, eller 7,5 % sammenlignet med nivå i 2020. Differansen mellom betalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad beregnet av aktuar, benevnes premieavvik. Premieavviket i 2021 ble beregnet til 115 millioner kroner. Amortisert premieavvik (nedbetaling av tidligere års premieavvik) ble beregnet til 92 millioner. Netto effekt av premieavvik ble en inntektsføring på 22 millioner kroner. Avvik mot totalt budsjetterte pensjonskostnader er mindreforbruk på 14 millioner kroner. I dette mindreforbruket har fellesordningen, levert av KLP, et større merforbruk grunnet reguleringspremie på 132 millioner kroner, 104 millioner kroner høyere enn tilsvarende regulering i 2020. Reguleringspremien er kostnaden ved å regulere pensjonsforpliktelsene som følge av lønns- og trygdeoppgjør. Ved ny lønn oppgraderer reguleringspremien alle tidligere opptjente rettigheter til ny lønn. Det svares arbeidsgiveravgift av pensjon og denne utgiften kommer i tillegg til de nevnte nivåer over.

Trøndelag fylkeskommune har et akkumulert premieavvik (eks arbeidsgiveravgift) på 327 millioner kroner ved utgangen av 2021, tilsvarende i 2020 var 304 millioner kroner. Dette skal nedbetales framover og kommer som en kostnad i regnskapet de neste 7 – 10 årene. Premieavvik fra og med 2014 fordeles over 7 år, tidligere års premieavvik fordeles over 10 eller 15 år.

Pensjonsregnskapet avregnes på ansvarsområde finans. Her blir netto avsetning til pensjonskostnad mot betalt premie forholdsmessig fordelt på tjenesteområder etter pensjonsgrunnlaget for ansatte. Resultatet av avregning 2021 ble en redusert utgiftsføring på 40 millioner kroner. Avregning slår noe ulikt ut på tjenesteområdene avhengig av hvilken pensjonsordning (Statens pensjonskasse (SPK) eller KLP) som lønnsmassen er koblet til. Effekt på tjenesteområde opplæring er eksempelvis 58 millioner kroner i reduserte kostnader, mens tannhelse får økt pensjonskostnad med 4,3 millioner kroner.

Avregning av sum premieavvik og amortisert premieavvik inntektsføres på tjenesteområde administrasjon og adm. lokaler og utgjør 25 millioner kroner. I tillegg kommer effekten av redusert arbeidsgiveravgift, beregnet til 8 millioner kroner. Effekten av pensjonsavregningen vil påvirke regnskapsoppstillinger pr tjenesteområde, men vil ikke være med i regnskapsstatus pr avdeling.

I 2021 er det brukt 47 millioner kroner av premiefondet i KLP (23 millioner kroner i 2020). Årsak til økningen er ekstraordinær tilbakeføring av 91 millioner kroner til premiefondet som følge av at avsetningskravet til fremtidige alderspensjoner er redusert. Uttak av denne ekstraordinære tilbakeføringen fordeles over 4 år med virkning fra 2021. Bruken av premiefondet kan bare benyttes til betaling av fremtidige premiebetalinger. Bruk av premiefondsmidler medfører at premieinnbetalingen blir lavere og dette påvirker igjen premieavviket. Bruk av premiefond føres på tjeneste administrasjon, og med motpost i egen tjeneste. Effekt av fondsbruk på premieavviket gir redusert arbeidsgiveravgift. Figuren under viser utvikling fra 2018 av enkelte elementer som påvirker pensjonskostnadene.

Figur 5: Elementer som påvirker pensjonsutgiftene, 2018-2021, arbeidsgiveravgift ikke inkludert.

1.5.5 Investeringer

I 2021 er det investert for nesten 1,8 milliarder kroner i varige driftsmidler, tilskudd til andres investering og investering i aksjer og andeler i selskaper. Omtrent halvparten er finansiert med bruk av lån og resten finansieres med kompensasjon av merverdiavgift, tilskudd fra andre, salg av varige driftsmidler samt overføring fra drift til investering.

Tabell 11: Bevilgningsoversikt investering

	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Regulert budsjett 2021	Avvik	Regnskap 2020
Tall i 1000 kroner					
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	1 738 046	1 820 300	1 799 162	61 117	1 866 096
Tilskudd til andres investeringer	3 178	0	0	-3 178	10 549
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	28 952	3 970	27 720	-1 232	62 435
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	4 581	0	4 581	0	529 581
Sum investeringsutgifter	1 774 756	1 824 270	1 831 463	56 707	2 468 661
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	-306 485	-326 304	-322 251	-15 765	-298 115
Tilskudd fra andre	-365 135	-324 870	-373 473	-8 338	-721 260
Salg av varige driftsmidler	-3 465	0	-175	3 290	-298 636
Salg av finansielle anleggsmidler	-950	0	0	950	-650
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-42	0	0	42	-538 539
Bruk av lån	-980 970	-1 159 126	-1 063 270	-82 300	-545 578
Sum investeringsinntekter	-1 657 047	-1 810 300	-1 759 169	-102 122	-2 402 779
Videreutlån					
Videreutlån	0	0	0	0	0
Bruk av lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	0	0	0	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0	0
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift	-124 736	-3 970	-71 593	53 143	-91 816
Avsetninger til bundne investeringsfond	7 657	0	0	-7 657	412
Bruk av bundne investeringsfond	-631	0	-702	-71	-1 475
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	36 997
Bruk av ubundet investeringsfond	0	-10 000	0	0	-10 000
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-117 710	-13 970	-72 295	45 415	-65 881
Fremført til inndekning i senere år	0	0	0	0	0

Tabell 12: Investeringsoversikt tjenesteområder

Tjenesteområde	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Revidert budsjett 2021	Avvik	Regnskap 2020
Tall i 1000 kroner					
Administrasjon og adm.lokaler	41 829	13 000	41 948	119	41 437
Oppplæring	746 450	646 400	733 903	-12 547	601 822
Tannhelse	2 105	21 500	1 986	-119	3 607
Nærings- og bostedsutvikling	529	0	423	-106	0
Fylkesveger	915 526	1 093 400	994 083	78 557	1 177 046
Kollektivtrafikk	24 690	46 000	20 495	-4 195	40 040
Kulturaktivitet	1 323	0	6 324	5 001	0
Finansiering	5 594	0	0	-5 594	2 144
Investering i varige driftsmidler	1 738 046	1 820 300	1 799 162	61 116	1 866 096

Investering i varige driftsmidler

Ved årets slutt ble brutto investeringsutgifter 61 millioner kroner lavere enn revidert budsjett.

Investeringsbudsjettet har vært justert flere ganger i løpet av 2021 som følge av endring i fremdrift i prosjektene. Den siste korrigeringen ble gjort av fylkestinget i desember basert på en prognose utarbeidet i november. Avvikene mellom revidert budsjett og regnskap er derfor forholdsvis små.

Investeringer innen tjenesteområde opplæring gjelder investeringer i skolebygg og utstyr til de videregående skolene. Det er investert for over 700 millioner kroner i skolebygg og de største prosjektene i 2021 har vært utvikling av tomt og byggestart for Johan Bojer videregående skole, bygging av Tiller videregående skole, utviklingsplan ved Oppdal og Levanger videregående skoler. Vi har også ervervet Meråker videregående skole med idrettshaller og flerbruksløyper fra Meråker kommune.

Det er stor aktivitet i prosjektene og de fleste går over flere år. Endringer i fremdriften på prosjekter påvirker årets resultat, men påvirker ikke nødvendigvis prognose for totalkostnaden for prosjektet.

Det var 12 prosjekter som ble avsluttet i 2021 og sluttrapport ble lagt frem for fylkesutvalget 30. november. Samlet for prosjektene ble det rapportert om et mindreforbruk på 96 millioner kroner. Budsjettet på prosjektene ble redusert av fylkestinget i desember, og mindreforbruket fremkommer derfor ikke i tabellene.

Det er brutto investering til varige driftsmidler på fylkesveger for 915 millioner kroner som er 78 millioner kroner lavere enn revidert budsjett. Av store prosjekter er det Fosenvogene pakke 1 og 2 og Laksevegen trinn 2 som har hatt de største investeringene, hvor det er investert for henholdsvis 113 og 86 millioner kroner, og merforbruk på henholdsvis 10 og 12 millioner kroner. På prosjekter innen fornyingsprogram er det investert for til sammen 310 millioner kroner, som gir et mindreforbruk på 13 millioner kroner i forhold til revidert budsjett.

Miljøpakken består av mange prosjekter og fylkeskommune sin bevilgning på 73,9 millioner kroner er en av flere finansieringskilder. I miljøpakken er det brutto investeringsutgifter på 160 millioner kroner, som gir et mindreforbruk på 87 millioner kroner. Utgiftene i miljøpakken finansieres med blant annet inntekter fra staten, refusjon fra kommuner og bompenginntekter. Vi har mottatt 87 millioner kroner i inntekter. I tillegg er det overført 11 millioner kroner fra drift som kommer fra belønningsmidlene. Dette gir en mindreinntekt på 55 millioner kroner. Miljøpakken har et mindreforbruk på 33 millioner kroner hvis vi ser på netto investeringer.

Arbeidet med nytt ERP-verktøy (enterprise resource planning) ble videreført i 2021, men prosjektet ble terminert i oktober. Det er investert i nytt ERP for 33 millioner kroner i 2021. Prosjektet er nedskrevet med 59,9 millioner kroner.

Investeringsprosjekter er nærmere beskrevet i kapittel 10 i årsrapporten.

Tilskudd til andres investeringer er regnskapsført med 3,1 millioner kroner. Utgiften gjelder erstatning etter anleggsskader og er ikke budsjettet.

Investeringsinntekter

Kompensasjon for merverdiavgift har en mindreinntekt på 15 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. Dettens skyldes at investeringer i varige driftsmidler var noe lavere enn revidert budsjett.

Vi har finansiert vel 980 millioner kroner av investeringene med nye lån. Dette er 82 millioner kroner mindre enn revidert budsjett. Avviket skyldes at behovet for bruk av lån er lavere når investeringene er lavere.

Det er overført 124 millioner kroner fra drift til investering som gir et avvik på 54 millioner kroner i forhold til revidert budsjett. I løpet av 2021 har vi hatt en gjennomgang av tidligere overføringer fra belønningsmidler til veginvesteringer, og det ble oppdaget at vi har brukt for lite belønningsmidler til veginvesteringer i forhold til det som er avtalt. Dette har resultert i for høyt låneopptak i fylkeskommunen. Det er derfor overført 54 millioner kroner fra belønningsmidler til investeringer for å redusere låneopptaket i 2021. Overføringen er ikke budsjettet.

Vi har avsatt 7,6 millioner kroner til bundne investeringsfond som ikke er budsjettet. Flere av våre videregående skoler fikk tilskudd fra Utdanningsdirektoratet til utstyr til yrkesfaglig utdanningsprogram. Siden tilskuddet ble mottatt i desember er det meste av tilskuddet avsatt til bundne investeringsfond.

1.5.6 Langsiktig gjeld og lånefond

Trøndelag fylkeskommune foretar sine innlån fra kapitalmarkedene gjennom eget lånefond. Lånefondet er en ordning for innlån etter kommuneloven §14-14. Lånefondet er en internbank med eget budsjett og regnskap og lånefondet inngår i fylkeskommunenes konsoliderte regnskap.

Samlet langsiktig gjeld i konsolidert regnskap er 16 523 millioner kroner. Herav utgjør pensjonsforpliktelser 5 115 millioner kroner og lånegjeld i Lånefondet utgjør 11 368 millioner kroner. Annen langsiktig gjeld på 40 millioner kroner er til Frøya og Indre fosen kommuner som har forskuttert fylkeskommunale midlet til vegutbygging. Vi betalte 4,5 millioner kroner i avdrag til Indre Fosen kommune i 2021.

Interngjeld mellom lånefondet og fylkeskommunen utgjør 11 126 millioner kroner. Dette blir eliminert i konsolidert regnskap.

Fylkeskommunen har tatt opp nytt internlån fra lånefondet på 980,97 millioner kroner i 2021. Det ble betalt 438 millioner kroner i avdrag. Det fører til en økning i lånegjelden på 543 millioner kroner.

Av fylkeskommunen sin samlede lånegjeld anslås den selvfinansierende gjelden å utgjøre cirka 300 millioner kroner. I tillegg er noen lån knyttet til skolebruksplan 3 selvfinansierende.

Innlån i lånefondet gjøres i sertifikat- og obligasjonsmarkedene og i Kommunalbanken. Kapitalbehovet og kapitalmarkedenes betingelser og vår finansstrategi avgjør hvilken type lån som blir inngått. Innlån i lånefondet utgjør 11 368 millioner kroner og ubrukte lånemidler er 268 millioner kroner. Ved utgangen av 2021 var renten på utlån fra lånefondet beregnet til 1,82 %.

Trøndelag fylkeskommune sitt reglement for finans- og gjeldsforvaltningen sier at lån som forfaller inntil ett år frem i tid ikke skal utgjøre mer enn 40 % av den samlede låneporteføljen. Det er 5 lån som har forfall i løpet av 2022 og de utgjør 18,9 % av samlet låneportefølje.

Andel lån med fast rente skal være minimum 20 %. Vi bruker rentebytteavtaler for å oppnå ønsket rentebinding av låneporteføljen. Rentebytteavtaler, også kalt swapper, er en avtale mellom to parter om bytte av rentebetingelser på lån i samme valuta. Byttet innebærer at den ene part får byttet sin flytende rente mot fast rente, mens den andre part får flytende rente i bytte mot fast rente. Til sammen har vi avtaler på 6 450 millioner kroner. Av disse er det avtaler på 2 050 millioner kroner som har oppstart i 2025. I tillegg til rentebytteavtalene har vi også 2 ordinære fastrentelån i porteføljen. Fastrentelån og aktive rentebytteavtaler utgjør til sammen 48,8 % av låneporteføljen.

Trøndelag fylkeskommune mottar statlig rentekompensasjon for en låneramme på cirka 2 100 millioner kroner som fordeler seg med 1 800 millioner kroner på fylkesveg og 300 millioner på skolebygg. Dette utgjør også en sikkerhet for rentesvingninger.

Alle innlån med flytende rente har en basisrente på 3 måneder NIBOR (internbankrente norske kroner). I tillegg er det en avtalt margin som er fast i låneperioden.

Tabell 13: Oversikt over innlån i lånefondet ved utgangen av 2021

	Lånenummer	Saldo i kroner	Basisrente	Margin	Rentesats 31.12.21	Neste rentereg.	Forfall	
Obligasjonslån								
Danske bank	NO0010858848	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,360%	1,280 %	25.03.2022	25.06.2024	
Danske bank	NO0010915242	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,319%	1,149 %	18.03.2022	18.12.2025	
DNB	NO0010859556	500 000 000	fastrente		2,013%		08.07.2024	
DNB	NO0010868250	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,374%	1,164 %	07.02.2022	07.11.2025	
DNB	NO0010868847	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,340%	1,130 %	15.11.2022	15.11.2024	
Nordea	NO0010831209	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,359%	1,169 %	28.02.2022	28.08.2023	
Nordea	NO0010852544	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,323%	1,103 %	16.02.2022	16.05.2024	
SEB	NO0010799331	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,474%	1,334 %	23.03.2022	23.06.2022	
Swedbank	NO0010788250	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,514%	1,294 %	09.03.2022	09.03.2022	
Swedbank	NO0010849888	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,274%	0,904 %	11.01.2022	11.04.2023	
Lån med obligasjonsvilkår								
Kommunalbanken	20190157	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,385%	1,225 %	21.03.2022	21.03.2024	
Kommunalbanken	20070109	10 541 180	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	20.09.2028	
Kommunalbanken	20100314	250 000 000	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	19.06.2030	
Kommunalbanken	20100316	200 000 000	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	19.06.2030	
Kommunalbanken	20100882	19 409 160	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	16.12.2030	
Kommunalbanken	20110510	350 000 000	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	17.09.2031	
Kommunalbanken	20120156	200 000 000	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	16.03.2022	18.03.2037	
Kommunalbanken	20180244	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,380%	1,220 %	22.03.2022	22.06.2023	
Kommunalbanken	20180336	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,395%	1,165 %	07.03.2022	06.09.2024	
Kommunalbanken	20180541	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,355%	1,165 %	23.02.2022	23.11.2022	
Kommunalbanken	20180579	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,480%	1,260 %	11.03.2022	11.12.2023	
Kommunalbanken	20200115	500 000 000	fastrente		1,763%		17.03.2025	
Kommunalbanken	20200428	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,390%	1,110 %	20.01.2022	20.10.2026	
Kommunalbanken	20200554	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,165%	0,945 %	09.03.2022	09.09.2022	
Kommunalbanken	20210169	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,249%	1,069 %	10.02.2022	11.05.2026	
Kommunalbanken	20210375	500 000 000	Nibor 3 mnd	0,100%	0,830 %	31.01.2022	30.10.2023	
Lån i KLP								
KLP	83175285566	188 405 808	Nibor 3 mnd	0,600%	1,360 %	15.09.2022	21.12.2037	
Sertifikatlån								
DNB	NO00111829990	150 000 000	fastrente		0,854 %		21.03.2022	
SUM		11 368 356 148						

Tabell 14: Oversikt over rentebytteavtaler i fylkeskommunen ved utgangen av 2021

Renteswap	Start-dato	Slutt-dato	Rest-hovedstol	Fast rente (%)	Variabel rente (%) 31.12.2021	Markedsverdi
Danske bank	15.01.2015	15.01.2025	200 000 000	1,9700 %	0,68 %	- 2 345 263
Danske bank	15.01.2015	15.01.2025	200 000 000	1,6900 %	0,68 %	- 540 270
Danske bank	19.01.2015	15.01.2025	200 000 000	1,7100 %	0,68 %	- 669 198
Danske bank	21.01.2015	15.01.2025	200 000 000	1,6600 %	0,68 %	-346 877
Danske bank	27.01.2015	15.01.2025	200 000 000	1,5900 %	0,68 %	104 371
Danske bank	04.02.2015	15.01.2025	200 000 000	1,6000 %	0,68 %	39 907
Danske bank	27.02.2015	15.01.2025	200 000 000	1,7800 %	0,68 %	-1 120 446
Danske bank	10.03.2015	15.01.2025	200 000 000	1,9300 %	0,68 %	-2 087 407
Danske bank	12.03.2015	15.01.2025	200 000 000	1,8800 %	0,68 %	-1 765 087
Danske bank	10.04.2015	15.01.2025	200 000 000	1,7600 %	0,68 %	-991 518
Danske bank	09.05.2019	15.10.2026	400 000 000	1,9056 %	0,68 %	-3 547 007
Danske bank	09.05.2019	15.10.2027	400 000 000	1,9518 %	0,68 %	-4 649 793
Danske bank	03.05.2019	15.10.2028	400 000 000	2,0342 %	0,68 %	-7 188 924
Danske bank	03.05.2019	15.10.2029	400 000 000	2,0896 %	0,68 %	-9 552 323
Danske bank	15.01.2025	15.01.2030	400 000 000	2,4026 %		-9 274 865
Danske bank	15.01.2025	15.01.2031	400 000 000	2,4982 %		-13 352 100
Danske bank	15.01.2025	15.01.2032	400 000 000	2,5121 %		-16 029 593
<i>Sum Danske Bank</i>			<i>4 800 000 000</i>			<i>- 73 316 393</i>
Nordea	18.12.2013	20.12.2023	100 000 000	3,8380 %	0,76 %	- 4 745 055
Nordea	17.12.2014	16.12.2026	100 000 000	3,8890 %	0,76 %	- 10 323 235
Nordea	02.03.2020	02.03.2033	200 000 000	2,5900 %	0,83 %	- 16 487 890
Nordea	02.03.2020	02.03.2033	200 000 000	2,5900 %	0,83 %	- 16 487 890
Nordea	02.03.2020	02.03.2033	200 000 000	2,6100 %	0,83 %	- 16 898 281
Nordea	02.01.2025	03.01.2039	850 000 000	2,1900 %		- 45 479 143
<i>Sum Nordea</i>			<i>1 650 000 000</i>			<i>- 110 421 494</i>
Sum totalt			6 450 000 000			- 183 737 887

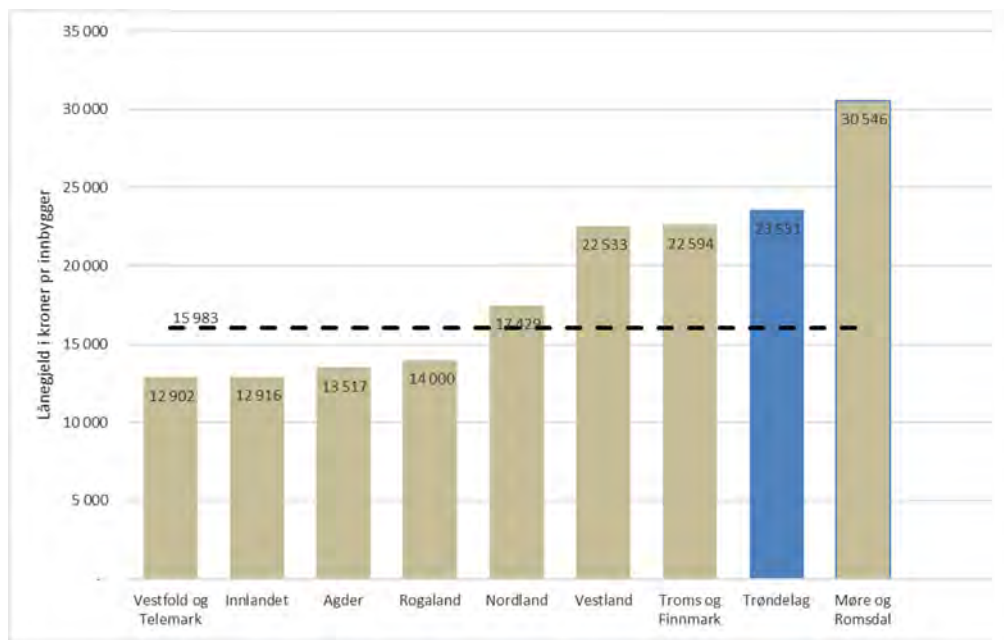
Markedsverdi på rente-swappene er per 31.12.2021 på – 183 737 887.

Verdifastsettelsen er veiledende beregninger fra bankene. Verdien på en rentesikring er null når vi etablerer den, da dette skjer til markedspris. Ved opphør/utløp vil den igjen være null. I mellomtiden varierer verdien i takt med at markedsrenten avviker fra nivået sikringen er etablert på. Jo lengre rentesikringen er jo større vil utslagene i verdi bli.

Negativ markedsverdi betyr at swappene er etablert på et tidspunkt med høyere rente enn det som er i markedet nå og motsatt for positiv verdi.

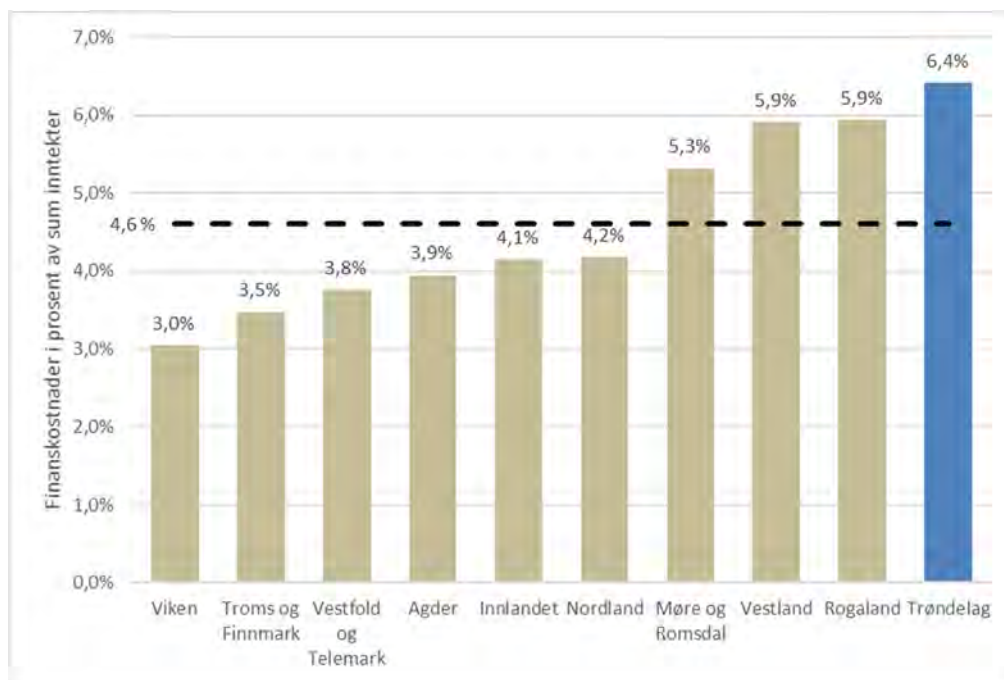
Høy lånegjeld i Trøndelag sammenlignet med andre fylkeskommuner

Trøndelag fylkeskommune har nest høyest gjeld i landet målt i lånegjeld per innbygger. For å komme ned på landsgjennomsnittet må lånegjelda reduseres med 3,6 milliarder kroner. Det vil si åtte år med avdragsbetaling som i 2021, uten å ta opp ny lånegjeld i forbindelse med investeringer.

Figur 6: Lånegjeld i kroner pr innbygger

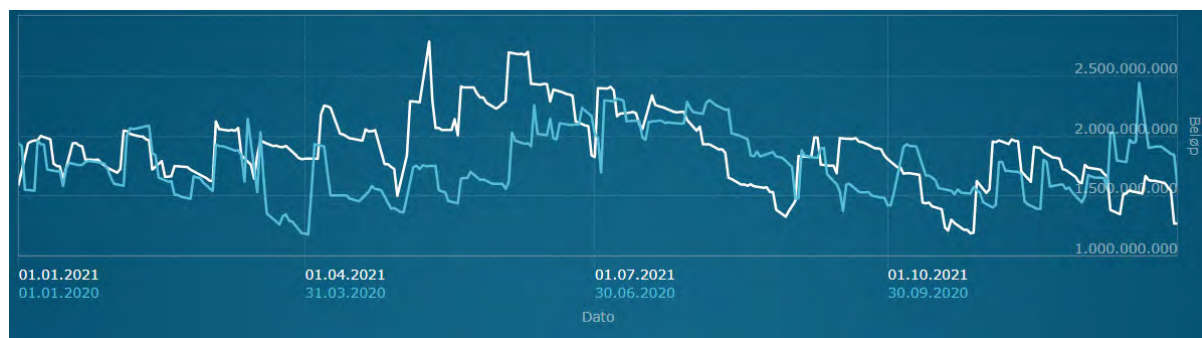
Trøndelag fylkeskommune har de høyeste finanskostnadene i forhold til inntektene i landet. Som omtalt tidligere betalte vi 88 millioner mer i avdrag enn minimumsavdraget i 2021. Dette har vi gjort i et forsøk på å få ned lånegjelda, og bli litt mindre følsom for varslede fremtidige rentehevinger.

Figur 7: Finanskostnader i prosent av sum inntekter

1.5.7 Likviditet

Fylkeskommunen har hatt god likviditet gjennom hele 2021. Vi har hovedbankavtale med Danske bank, og alle likvider til den daglige drift er plassert der. Noe av overskuddslikviditeten er plassert i andre banker for å øke avkastningen. Figur 2 viser total bokført saldo på Trøndelag fylkeskommune sine kontoer i Danske bank i perioden 01.01-31.12. Den hvite grafen viser bokført saldo gjennom 2021 og den blå grafen viser bokført saldo gjennom 2020.

Figur 8: Bokført saldo på kontoer i Danske bank i perioden 1.1-31.12.

Vi har i underkant av 1,3 milliarder kroner plassert i andre banker. I tillegg til bankinnskudd er det plassert vel 600 millioner kroner i pengemarkedsfond.

1.5.8 Konsolidert regnskap

Kommuneloven § 14-6 krever at vi i tillegg til å avlegge årsregnskap for de enkelte regnskapsenhetene også skal utarbeide et samlet regnskap for fylkeskommunen som juridisk enhet. For regnskapsåret 2021 er det utarbeidet konsolidert årsregnskap for enheter i Trøndelag fylkeskommune. I det konsoliderte regnskapet inngår enhetene Trøndelag fylkeskommune, Lånefondet, Kompetansesenteret Tannhelse Midt FKF og UKM Norge. Transaksjonene mellom disse enhetene er eliminert i det konsoliderte regnskapet.

I kommuneloven § 14-7 går det fram at fylkeskommunen skal utarbeide årsberetning for fylkeskommunens samlede virksomhet. Lånefondet har ikke egen årsberetning. I årsberetningen gjør vi hovedsakelig rede for forhold rundt Trøndelag fylkeskommune, som er den største enheten, men vi kommenterer også i forhold til det konsoliderte regnskapet der det er naturlig.

1.6 Statlige styringssignaler

Inntektssystemet for fylkeskommunen

Regjeringsskifte i 2021 gir ikke vesentlige endringer i inntektssystemet til fylkeskommunene.

Ny båt og ferjenøkkel i utgiftsutjevningen er innført fra 2022. Ny nøkkel innebærer at normerte båt kostnader innføres som nytt kriterie, og antall reiser med båt og ferje tas ut. Vektingen av kriteriet lengde kystlinje reduseres. Omleggingen gir et lite tap for Trøndelag fylkeskommune. I 2020 og 2021 ble midlene til veiadministrasjon gitt som en særskilt tildeling. Men i 2022 blir midler til veiadministrasjon lagt inn i innbyggertilskuddet. I 2022 er det også en omlegging av kriterie for veivedlikehold i utgiftsutjevningen. Dette gir et tap for Trøndelag fylkeskommune. Overgangsordninger for disse tre endringene innføres for 2022 og 2023.

I 2021 har vi fått økt rammetilskudd knyttet til målsettingene om lavere ferjepriser. Økningene fra 2021 ble videreført inn i 2022 og målsettingene ble styrket fra og med 2022.

Kompensasjon koronapandemien

Fra mars 2020 og videre inn i 2021 har mye av dialogen med staten vært preget av handtering av koronapandemien. Staten har vist handlekraft og har kompensert fylkeskommunene for mindreinntekter og merutgifter. Staten har tildelt dette som økt rammetilskudd. Kompensasjon for inntektsbortfall innen kollektivtrafikken har vært sentralt.

Vi mottok 281,6 millioner kroner i kompensasjon i 2021. 255,5 millioner kroner til kollektivtrafikk, 6,9 millioner kroner til opplæring og 19,2 millioner kroner til tannhelse. Staten har også delt ut økt rammetilskudd tiltenkt bedriftsintern opplæring til videregående opplæring, 26,2 millioner kroner.

Regionreform og oppgavefordeling

Forhandlinger om overtagelse av fiskerihavner er avsluttet. Resultatet av forhandlingene er at fiskerihavner fortsatt blir et statlig ansvar.

1.7 Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Fylkeskommunen har etter anbud inngått ny avtale med Friskgården bedriftshelsetjeneste. Tre tilbydere konkurrerte om oppdraget som har en kostnadsramme på 12 millioner fordelt over seks år. Avtalen gjelder for tre år, med opsjon på ett år av gangen inntil tre år.

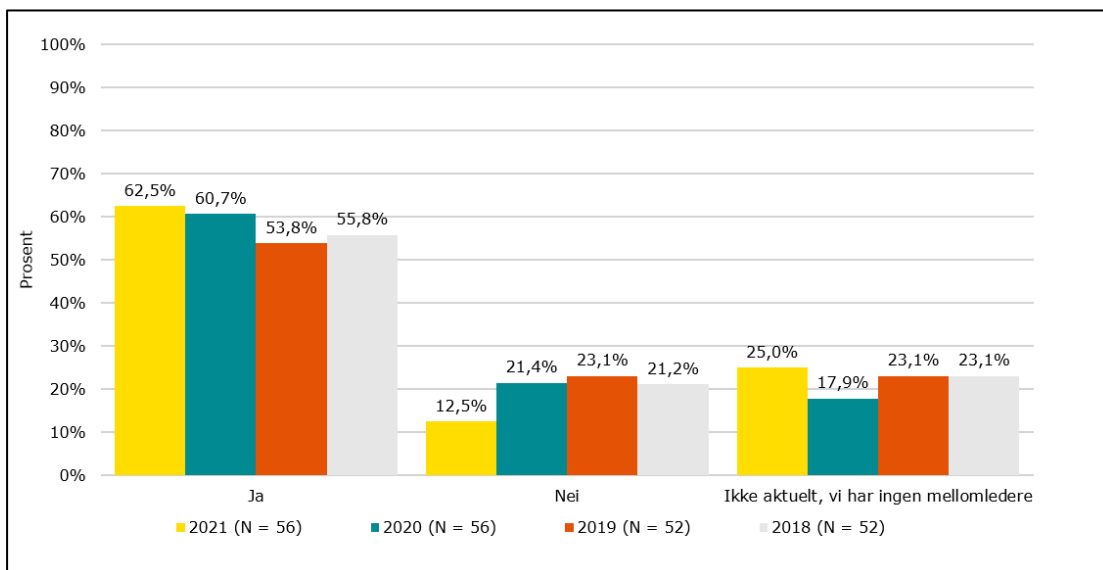
Fylkeskommunen skal ha et godt arbeidsmiljø hvor ansatte trives og utvikles. Derfor gis det økonomiske bidrag til enkeltmiljøer som har utfordringer eller ønsker å jobbe forebyggende med arbeidsmiljøet. Tiltakene retter seg mot større eller mindre grupper på skole eller hele skoler/avdelinger/seksjoner. Det er for 2021 behandlet seks søknader som er innvilget med totalt 107 000 kroner.

Kompetanseutvikling HMS

Det er et mål for HMS-arbeidet i fylkeskommunen at alle ledere, verneombud og AMU-medlemmer gjennomfører det interne HMS-kurset (40-timers kurs/grunnopplæring i arbeidsmiljø) eller kan dokumentere tilsvarende opplæring.

Det ble i 2021 gjennomført to heldigitale interne HMS-kurs (40-timerskurs) for verneombud, ledere og medlemmer i arbeidsmiljøutvalg samt tillitsvalgte. Til sammen fullførte 90 deltagere grunnkurset.

Status for nødvendig HMS-kompetanse for arbeids-/mellomledere for 2021 vises i figur 9.

Figur 9: Svar på spørsmål i HMS-årsrapport «Har alle team-/avdelingsledere nødvendig HMS-kompetanse?»

En partssammensatt arbeidsgruppe har utarbeidet retningslinjer for forebygging og håndtering av vold, trusler og trakassering i fylkeskommunen. Det ble også gjennomført webinar med opplæring i bruk av retningslinjene, kartlegging og risikovurdering for vold, trusler og trakassering på egen arbeidsplass. I HMS årsrapport vises det at 30 av 31 lokale AMU har behandlet retningslinjene i sitt lokale AMU innen utgangen av året.

Ledere og verneombud har deltatt på Friskgårdens bedriftshelsetjeneste sitt Bedriftsforum. Temaene har vært helsefremmende ledelse, helsefremmende arbeidsmiljø, lønnsomt nærvær og medarbeiderutvikling.

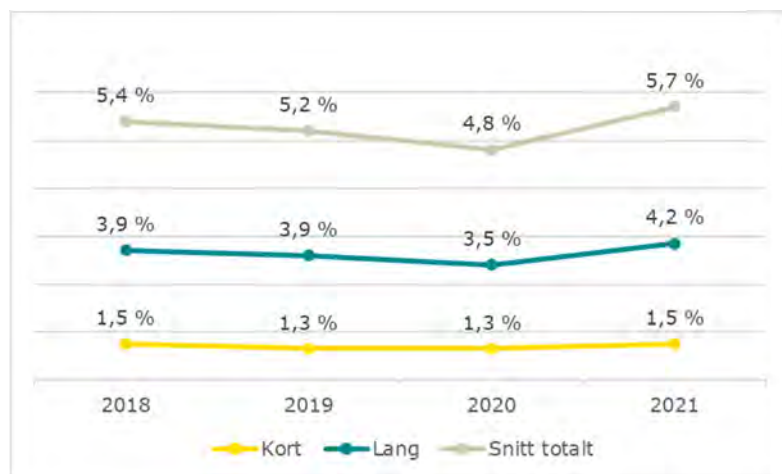
Sentraladministrasjonen har deltatt i forskningsprosjektet «Relasjoner og arbeidsglede på den digitale arbeidsplassen» gjennom OsloMet. 169 ansatte i sentraladministrasjonen meldte seg til prosjektet. Formålet var å bygge og opprettholde gode relasjoner på den digitale arbeidsplassen.

To av våre videregående skoler har deltatt i forskningsprosjektet "Motivasjon og inspirasjon på arbeidsplassen" Prosjektet er en del av et internasjonalt samarbeid mellom Handelshøyskolen BI, Institutt for ledelse og organisasjon, Beijing Normal University, School of Psychology og Friskgården. Prosjektet vil gi kunnskap om hvordan man best mulig kan tilrettelegge arbeidssituasjonen for å fremme jobberelatert motivasjon, inspirasjon, glede og glød, i tillegg til positiv jobbadferd på tvers av ulike kulturer.

Sykefraværsutvikling

Målsettingen i inkluderende arbeidsliv (IA) for perioden 2019-2022 har vært 10 % nedgang i sykefraværet fra 2018. Med et snitt på 5,7 % i 2021, viser utviklingen at vi ikke har nådd målsettingen med et snitt på 4,9 %. Koronarelatert sykefravær utgjør 0,15 % av det totale sykefraværet på 5,7 %. Koronarelatert egenmeldt sykefravær utgjør 14,1 % av samlet egenmeldt sykefravær.

I 2021 hadde vi en økning i korttidsfraværet på 0,2 %-poeng sammenlignet med 2020. Vi ser også at vi har det høyeste langtidsfraværet siden målingene startet i 2018 med et snitt på 4,2 %. Dette er 0,7 % poeng over langtidsfraværet i 2020. Det har vært en økning på 0,9 %-poeng i det totale sykefraværet fra 4,8 % i 2020 til 5,7 % for 2021.

Figur 10: Sykefravær fra 2018 til 2021

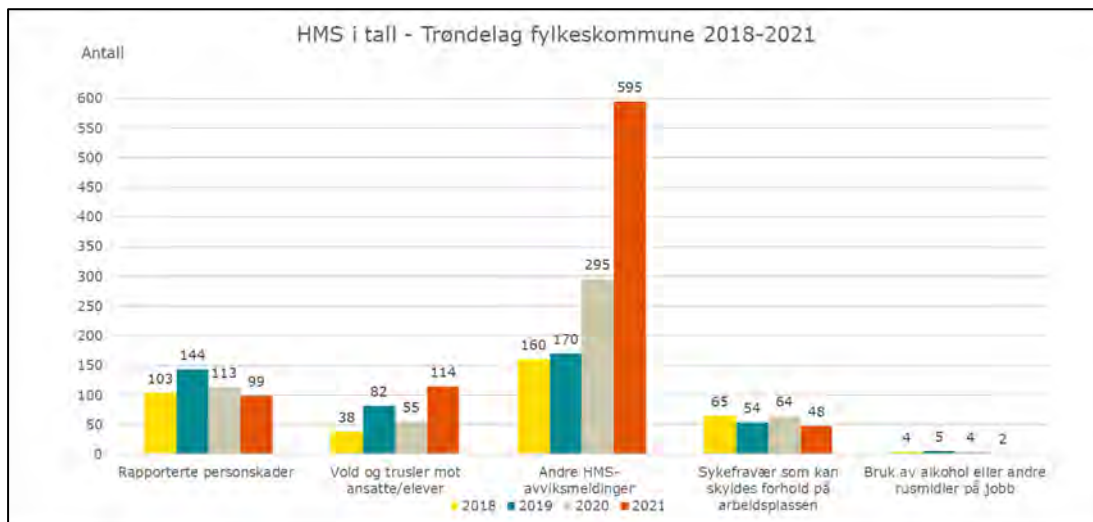
Ett av tiltakene for å få ned sykefraværet har vært å delta i Friskgårdsprogrammet "Fra sykmeldt til langtidsfrisk" med 11 deltagere. Målsettingen med kurset er at sykmeldte arbeidstakere kommer tilbake i jobb med styrket arbeidshelse og jobbmatch, samt at medarbeider og leder sammen lærer smarte verktøy for å skape lønnsomt nærvær over tid. Målgruppen har vært sykmeldte medarbeidere, medarbeidere med hyppige sykefravær, langtidssykmeldte eller medarbeidere med risiko for fravær.

Kvalitets/avvikssystem

2021 har blitt brukt til implementering av digitalt avvikssystem og videreutvikling av struktur i systemet. Avvikssystemet er nå i bruk og vil for 2022 sannsynligvis kunne bli et viktig grunnlag for læring på systemnivå. Det har i 2021 blitt prioritert KPI/Måleparameter for HMS-hendelser/avvik, med og uten skade. Det gjenstår fremdeles mer tilpassing av struktur samt å systematisere opplæringen for å treffe behovet for nyansatte og medarbeidere i nye roller.

I HMS årsrapport fra skoler og seksjoner er det, som en overgang, bedt om samlede tall fra papirregistrering og i avvikssystemet. Figur 11 viser noen sentrale HMS-data fra HMS-årsrapport.

Vi ser der en god utvikling i registrering av HMS-avvik, selv om det fremdeles må regnes med både underrapportering og feilrapportering. Det mangler fremdeles et helhetlig kvalitetssystem med kartlegging, risikovurdering og kontroll med styrende dokumenter.

Figur 11: Noen sentrale HMS-data fra HMS-årsrapport

**Trøndelag
fylkeskommune**

Tröndelagen fylhkentjielte